

General Counsel NL

MAGAZINE 2016-2017

GENERAL COUNSEL &
CORPORATE **RESPONSIBILITY**

Contract creatie applicatie.

meest gebruiksvriendelijk

Alle contracten maatwerk • Clause library • Snelste implementatie
Centraal contract-knowhow-beheer • Eenvoudig de beste

DE TOEKOMST

Op het moment dat wij dit Voorwoord schrijven, is een paar dagen geleden Donald Trump gekozen tot president van de VS. Wat gaat hij doen met zijn macht? Wat betekent dat voor de toekomst? Bijvoorbeeld op milieugebied. In weerwil van de feiten, zegt Trump dat het klimaat niet verandert en milieubescherpende maatregelen zijn niet aan hem besteed.

Intussen pakt het bedrijfsleven op dit gebied wel verantwoordelijkheid. Vrijwel elk groot bedrijf heeft een Corporate (Social) Responsibility beleid. De implementatie ervan is wel een uitdaging, maar wellicht kunnen General Counsel een handje helpen met hun ervaring. Immers: in het begin was Compliance ook niet meer dan een geschreven beleid en GCs hebben in grote mate geholpen dit binnen het bedrijfsleven te implementeren.

In deze vierde editie van het General Counsel NL Magazine staat het thema General Counsel & Corporate Responsibility centraal. Zo hebben we hierover een aantal GCN-leden geïnterviewd die recent hun General Counsel carrière hebben voortgezet in het buitenland. Wat hebben zij met het onderwerp?

“Weer iets nieuws op het bordje van de GC?” horen we je denken. Hoeveel taken kan een GC tegelijkertijd hebben? Een terechte vraag. Want het klinkt misschien aardig om ‘de spin in het web’ van de organisatie te zijn, maar extra taken scheppen ook extra verantwoordelijkheden en plichten. Vallen die nog steeds met elkaar te rijmen en heeft de GC voldoende bagage en andere mogelijkheden in huis om dit te managen?

Voor de beantwoording van dit type vragen gaat General Counsel Netherlands ook in het komende vijfde jaar van haar bestaan door om met alle aangesloten General Counsel en GCN-Partners elkaar te helpen. Om van elkaar te leren en het vak verder te professionaliseren. Op een moderne manier, omdat wij geloven in een toekomst vol mogelijkheden.

General Counsel Netherlands

Petra van Hilst en Michiel van Straaten
www.generalcounsel.nl

PARTNERS
ALLEN & OVERY

BAKER & MCKENZIE

VAN BENTHEM
 KEULEN
ADVOCATEN & NOTARIAAT

BOEKEL

**CLIFFORD
 CHANCE**

Deloitte.
 Legal

HILL+KNOWLTON
STRATEGIES

Höcker
 advocaten

Kennedy Van der Laan

NORTON ROSE FULBRIGHT

MEDIA PARTNER
ASEGA
MEDIA & COMMUNICATION

LEGAL

INTERIM & SEARCH

WAAROM ISLEGAL?

Omdat het niet altijd eenvoudig is te vinden wat je zoekt.

ISLEGAL is je ideale gesprekspartner bij de (tijdelijke) invulling van je vacature.

Vanuit het Olympisch Stadion zijn we je graag van dienst!

Vanaf 2001 hebben wij, Remco Abeln, Nick Spenkelink en Charlotte Kruls, ons toegelegd op het verbinden van de juiste jurist aan de juiste juridische functie. Door te investeren in duurzame relaties begrijpen we wat de jurist beweegt en wat organisaties zoeken in een jurist. Wij hebben jarenlange ervaring met juristen en opdrachtgevers

die voor dezelfde dilemma's stonden. Plezier in ons werk en de overtuiging dat wij een toegevoegde waarde hebben binnen de juridische arbeidsmarkt bemiddeling dragen bij aan ons succes. Met onze manier van werken zijn wij niet gebaat bij een kortetermijnoplossing. En daarmee zijn onze belangen gelijk aan die van jou.

EDITIE 2016/2017

GENERAL COUNSEL NL MAGAZINE

Jaarlijks magazine voor GCs, CEOs en CFOs

- 06. General Counsel & Corporate Responsibility
- 11. Dit zeggen General Counsel
- 16. General Counsel NL Benchmarkonderzoek 2016
- 22. Terugblik Legal Tech & Innovation study tour
- 26. Agenda GCN 2017
- 32. Terugblik General Counsel NL Jaarcongres 2016:
Cultuur en Gedrag voor General Counsel
- 34. Interview Professor Mari Sako
- 37. Over GCN
- 41. Partners aan het woord
- 46. Terugblik General Counsel NL
Najaarscongres 2016:
Innovatieve oplossingen voor General Counsel
- 48. GCN Intervisie
- 50. Partners 2016

COLOFON

Dit magazine is een uitgave van
General Counsel Netherlands

GENERAL COUNSEL NETHERLANDS
Eslaan 13A, 1404 EE Bussum (NL)
info@generalcounsel.nl - www.generalcounsel.nl

CONTACT

Petra van Hilst, +31 (0)6 41 06 94 33
petra.vanhilst@generalcounsel.nl
Michiel van Straaten, +31 (0)6 14 83 72 02
michiel.vanstraaten@generalcounsel.nl

PRODUCTIE ASEGA MEDIA & COMMUNICATION
Gustav Mahlerplein 2, 1082 MA Amsterdam (Zuidas)
+31 (0)20 799 74 10
info@asega.nl - www.asega.nl

Hoofdredacteur Management Art Director Redactie

Fotografie

Drukkerij

Heeft u een bericht voor de redactie of wilt u een
advertentie plaatsen? Mail ons op info@asega.nl

Frequentie
Oplage
Volgende editie

Milou Peeters
Bob Oostalbos
Danielle Kool
Michiel van Straaten, Petra van Hilst,
Milou Peeters, Katja Tremio,
Christine Spanjaard,
Wouter van Ierssel, Tim Bleeker

Drukkerij Gianotten

Jaarlijks
2.500 exemplaren
12 december 2017

Verspreiding

General Counsel NL Magazine wordt naar de GCs in Nederland
gepersonaliseerd opgestuurd via controlled circulation.
Daarnaast zullen CEO's en CFO's van Top500 bedrijven het
magazine ontvangen. Het magazine wordt zowel in print als
online aangeboden.

Copyright

© 2016 General Counsel Netherlands. All rights reserved.
Nothing appearing in this magazine (information, pictures,
images) may be copied or reproduced, irrespective in which
manner. Unless explicitly permission has been given in writing.

GENERAL COUNSEL & CORPORATE RESPONSIBILITY

HOE KIJKEN NEDERLANDSE GCs 'ABROAD' HIER TEGENAAN?

Het thema van dit General Counsel Netherlands magazine is **Corporate Responsibility**. Hierbij zoomen we in op het vraagstuk in hoeverre organisaties rekening houden met sociale aspecten (People) en ecologische consequenties (Planet) bij hun doel om winst te maken (Profit) en wat daarin de rol is van de GC. Hoe actueel is dit onderwerp over de grens? We vroegen het vier GCN-leden die recent internationaal zijn doorgegroeid en geëmigreerd.

ANJA VAN BERGEN
Global GC

DOUWE WITTEVEEN
Head Legal Europe

SIMONE DAVINA
GC Legal & Compliance
Groot-Brittannië en Ierland,
Board Member

MARK VAN EMST
Assistant GC Pain Relief
and Respiratory Health,
Legal Operations
Consumer Healthcare

Bij: Nomad Foods Limited
Standplaats: Feltham
(Londen), Engeland
Sinds: april 2016

Bij: Sanofi
Standplaats: Parijs,
Frankrijk
Sinds: augustus 2016

Bij: Siemens plc
Standplaats: Frimley,
Engeland
Sinds: augustus 2016

Bij: GSK
Standplaats: Nyon,
Zwitserland
Sinds: november 2015

PARTIJ VOOR DE FIETSERS

Dat er in het buitenland volop aandacht is voor Corporate Responsibility (CR), is een ding dat zeker is. Anja van Bergen (Nomad Foods): “Wij zijn actief in de Fast Moving Consumer Goods. Consumers zijn onze eindklanten en daarom bestaat er een grote mate van aandacht voor CR. We hebben er zelfs een aparte afdeling voor.” Volgens Simone Davina (Siemens) staat CR internationaal gezien hoger op de agenda dan in NL: “Binnen Siemens is er veel aandacht voor ethiek, geestelijke gezondheid, veiligheid en vrijwilligerswerk. Er wordt veel deelgenomen aan maatschappelijke discussies en vergaderingen beginnen standaard met aandacht voor ‘well-being’. CR is hier echt een onderdeel van je werk, het is van iedereen. De ‘carbon footprint’, de CO2-voetafdruk, is eveneens belangrijk. Al merk je wel dat Engeland nog veel uitdagingen kent als het gaat om de infrastructuur. Thuis hebben wij al gekscherend gezegd dat we een partij voor de fietsers gaan oprichten.”

ALLERHOOGSTE PRIORITEIT

Volgens Douwe Witteveen (Sanofi) lijkt de aandacht voor CR meer te maken te hebben met de positie van een bedrijf dan met de nationaliteit: “Ik denk dat de meeste multinationals, in welk land ze ook gevestigd zijn, door druk van de publieke opinie, politiek en aandeelhouders meer aan CR doen dan een aantal jaren geleden. Ik vind dat een goede ontwikkeling.” Mark van Emst (GSK) vult aan: “CR

is een manier die vaak gebruikt wordt door bedrijven om zich te onderscheiden. Zo ook hier in Zwitserland. In onze organisatie is maatschappelijk verantwoord ondernemen een van de allerhoogste prioriteiten. Dit aangezien er in de farma-industrie een link is tussen onze commerciële business en de betaler van onze medicijnen, waarbij vaak gemeenschapsgeld betrokken is.”

TALLOZE INITIATIEVEN

De organisaties waarbij de geïnterviewde GCs werken, geven allen invulling aan CR. Zo wordt bij Nomad Foods, onder andere eigenaar van Iglo Group, verantwoord ingekocht als het gaat om vis en vlees. Anja: “Ook doen we aan ketenverantwoordelijkheid, want als je zelf maatschappelijk verantwoord onderneemt, dan verwacht je dat ook van je leveranciers en afnemers.” Bij Sanofi worden de activiteiten gecoördineerd door een centrale afdeling CSR. Douwe legt uit dat er op meerdere terreinen initiatieven worden ontplooid: “Op het gebied van ‘Public Health’ maken we de gezondheidszorg toegankelijker door nieuwe business modellen te ontwikkelen. Onder de noemer ‘Development of Communities’ ondersteunen we programma’s voor studenten, jonge ondernemers en migranten. Op het terrein van ‘Health and Environment’ leggen we milieudoelstellingen vast binnen de R&D en manufacturing sites.” Mark vertelt dat GSK met een gedifferentieerd prijssysteem werkt: “We maken onderscheid in arme, rijke en middeninkomenslanden. Afhankelijk van het land, hanteren we andere prijzen voor hetzelfde product. Ook werken wij nauw samen met organisaties zoals ‘Save the Children’. Medewerkers worden gesteund in het ontplooiën van initiatieven om fondsen te werven. GSK verdubbelt elke cent die wordt opgehaald en dit gaat rechtstreeks naar het goede doel. Daarnaast hebben we een Pulse-programma. Hierin kunnen medewerkers zes maanden belangeloos voor een NGO werken, terwijl hun positie wordt opgehouden en het salaris volledig wordt doorbetaald.”

‘CR IS HIER ECHT
ONDERDEEL VAN
JE WERK’

Maak nu kennis met de beste bedrijfsjuridische bronnen

Nezahat Alkan-Senel, Accountmanager Telesales

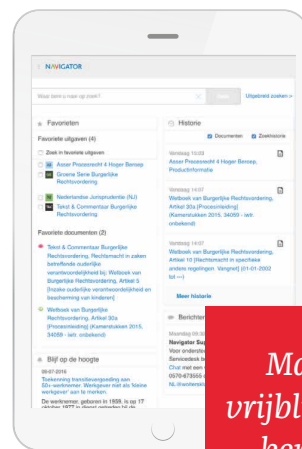
Voor een goed advies aan het management van uw organisatie komt u met uw kennis en expertise meestal een heel eind. Maar met gebruik van de beste juridische bronnen maakt u als bedrijfsjurist echt het verschil.

Wolters Kluwer biedt u informatie die uitblinkt in kwaliteit, betrouwbaarheid, compleetheid en actualiteit. Logisch, want de meest gezaghebbende auteurs zitten er bovenop. Onze Collecties, online totaalpakketten per rechtsgebied, met toptitels als Tekst & Commentaar, Groene Serie en NJ zijn een begrip in juridisch Nederland.

Ontdek onze Collecties

Een Collectie voor bedrijfsjuristen is ook voor u een uitstekende optie. Nieuwsgierig? Ik vertel u er graag meer over aan de telefoon en regel alles voor een perfecte kennismaking via een vrijblijvend proefabonnement.

Bel mij op **0570-673447** of ga voor meer info naar wolterskluwer.nl/collecties/kennismaken

Maak
vrijblijvend
kennis

Wolters Kluwer

When you have to be right

UITDAGINGEN VOOR GCs

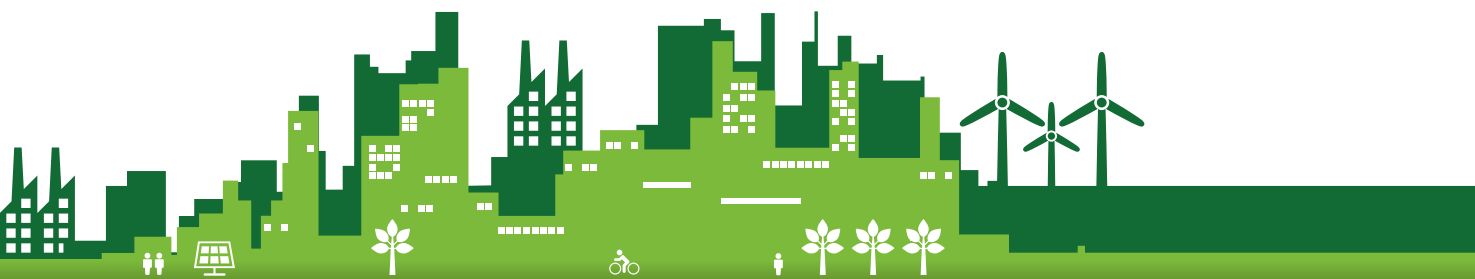
De organisaties waarin de vier GCs werkzaam zijn, zetten dus volop in op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Maar waarin ligt nu voor hen als GC de grootste uitdaging? Anja trapt af: "Dat is voor mij het combineren van Compliance met wet- en regelgeving en het vaak meer uitgebreide wensenlijstje van de CR-afdeling. Tegelijkertijd moet je ook oog hebben voor de (on)mogelijkheden in de organisatie en de keten, alsook het behoud van een gezonde marge. Reputatiemanagement wordt daarbij steeds belangrijker. Wij als Legal proberen daarin een proactieve rol te spelen." Douwe vult aan: "Vrijwel alle CR-activiteiten kunnen een impact hebben op de juridische positie en het imago van het bedrijf. Het kan een uitdaging zijn om de organisatie ervan te overtuigen dat Legal ook altijd en tijdig betrokken moet worden bij CSR-initiatieven om de risico's goed te kunnen inschatten."

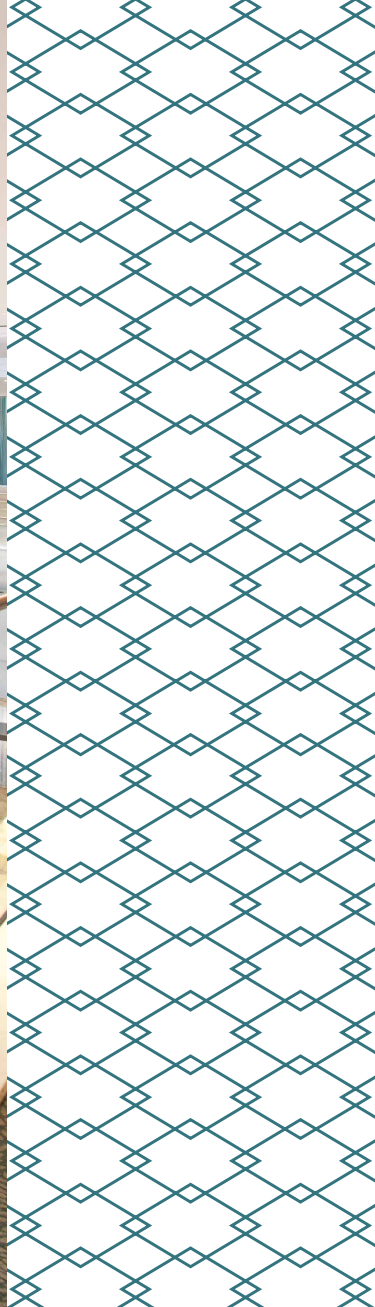
Mark: "CR zit in de genen van GSK, maar we blijven natuurlijk ook een commercieel bedrijf met dito targets. Het scherp houden van de mensen in het belang van CR is de grootste uitdaging." Simone voegt daaraan toe: "Bij Siemens is een grote Compliance-organisatie opgezet en dat is een belangrijk onderdeel van het bedrijf. Je ziet nu dat de maatschappelijke discussie verandert en wij veranderen mee. Het radicaal toepassen van regels is niet genoeg en de discussie verlegt zich naar die van de bedrijfsethiek. En dat is een lastige. Wat is ethisch handelen?"

TIPS VOOR BUITENLANDS AVONTUUR

Tot slot willen we nog weten of de geïnterviewden een buitenlands avontuur zouden aanbevelen. Alle vier zijn ze het er roerend over eens: Doen! "Laat je wel goed voorlichten en zorg dat het bedrijf je in contact brengt met goede adviseurs", aldus Mark. "Zeker op het gebied van fiscale en financiële zaken. Het is niet altijd eenvoudig om je weg in een nieuw land te vinden, maar het is absoluut de moeite waard." Douwe beaamt dat: "Als je de gelegenheid krijgt om over de grens te wonen en werken, zou ik dat zeker aanraden. Het heeft mijn professionele en persoonlijke leven enorm verrijkt. Zorg er wel voor dat je de taal snel beheerst en verdiep je in de cultuur." Anja: "Een goede mentor, die het bedrijf van binnen en buiten kent, is onmisbaar om jezelf efficiënt door de interne organisatie en politiek te loodsen. Onderschat ook de rompslomp van een internationale verhuizing niet: huis zoeken, bankrekening openen, belastingen regelen. Dit neemt niet weg dat het al met al een geweldige ervaring is." Simone sluit af: "Ik verwonder me elke dag over de verschillen en de overeenkomsten tussen Engeland en Nederland en dat is ontzettend leuk. Ik steek er veel van op en heb al veel vooroordelen moeten laten varen. Het is een kans die ik niet had willen missen!"

'LEGAL ALTIJD
BETREKKEN BIJ
CR-INITIATIEVEN'

EXPERIENCE TRUE HOSPITALITY

Imagine a place where all your needs and wishes are anticipated. A hotel you know will treat your guests as its own. A hotel with culinary expertise recognised by Michelin, reflected in the wide range of banqueting and private dining options. Where there are plenty of in-house opportunities for spousal programmes and the sky really is the limit. And once you've done all your work and your event is in full swing, with your guests all accommodated in their comfortable hotel rooms, you can proudly take a step back and leave everything else to us. Welcome to Hotel Okura Amsterdam!

CONTACT
Ferdinand Bolstraat 333
1072 LH Amsterdam
sales@okura.nl
+31 (0)20 6787 111
www.okura.nl

Hotel Okura
AMSTERDAM

DIT ZEGGEN GENERAL COUNSEL

We hebben zeven GCs de volgende vragen voorgelegd:

1. Kunt u een aansprekend voorbeeld noemen hoe uw bedrijf invulling geeft aan Corporate Responsibility (CR)?
2. Welke rol dient een GC volgens u te spelen rond CR?
3. Wat is – in algemene zin – uw grootste uitdaging de komende tijd?

DAVID BLACKMON

Senior Vice President Tax, Legal & Insurance bij
Heerema Marine Contractors

1. Heerema Marine Contractors is trots om betrokken te zijn bij 'Our Oceans Challenge', een initiatief om de oceanen schoner en gezonder te maken middels technische en duurzame innovatie. Dit initiatief, waarin het bedrijfsleven en universiteiten samenwerken, is een goed voorbeeld van hoe wij onze offshore expertise beschikbaar stellen voor een uitdaging die ons allen raakt.
2. Gezien de brede verantwoordelijkheden van een GC, is de GC bij uitstek geschikt om te faciliteren bij de invulling van CR. Dit omvat zowel het signaleren van maatschappelijk relevante ontwikkelingen en verwachtingen, als de uitvoering en implementatie. Aangezien CR vaak in partnerships wordt uitgevoerd, is de juiste selectie van partners en het opstellen van solide documentatie een verantwoordelijkheid van de GC.
3. Onze industrie heeft het bijzonder moeilijk door de lage energieprijzen. De grootste uitdaging is om projecten binnen te halen zonder onaanvaardbare contractuele risico's aan te gaan. De trend is om bij gelijkblijvende technische complexiteit veel meer risico bij de aanbieders van diensten neer te leggen. De GC is essentieel om het overzicht te houden en het totale contractuele risicoprofiel te managen.

1. Kunt u een aansprekend voorbeeld noemen hoe uw bedrijf invulling geeft aan Corporate Responsibility (CR)?
2. Welke rol dient een GC volgens u te spelen rond CR?
3. Wat is – in algemene zin – uw grootste uitdaging de komende tijd?

CÉCILE KAVALÈS

General Counsel Benelux
& The Nordics bij Atos Group

1. Er is een zeer sterke focus op CR binnen de Atos Group. De top van ons bedrijf ondersteunt het CR beleid enorm. Onze diensten worden onder strenge ethische normen geleverd waarbij mensen, business, gedrag en milieu centraal staan. Dit blijkt onder meer uit de 'A-waardering' voor Atos binnen het Carbon Disclosure Project voor haar acties om de klimaatverandering tegen te gaan. We werken met een geïntegreerd Corporate Responsibility Report volgens het Global Reporting Initiative. En we leveren digitale geïntegreerde oplossingen aan klanten.
2. In de rol van Hoofd Compliance is de GC de promotor van de Gedragscode die in 72 landen is geïmplementeerd. De HR-afdelingen zorgen ervoor dat alle werknemers deze code strikt naleven. Ook spelen de GCs een belangrijke rol op het gebied van Data Protectie. Tenslotte is het diversiteitsvraagstuk een belangrijk onderdeel van het Atos Corporate Responsibility programma.
3. De grootste uitdaging is de integratie en implementatie van de verschillende CR Programma's bij recent geacquireerde dochterondernemingen. Door deze acquisities verandert soms de essentie van de business van Atos. Door bijvoorbeeld de acquisitie van Unify werken we nauwer samen met producenten die supply chains hebben in India en China. We implementeren nu ook bij deze partijen en hun leveranciers adequate CR programma's en procedures.

JAN-WILLEM VINK

General Counsel bij ING

1. Corporate Responsibility is geïntegreerd in onze dienstverlening. Uiteraard nemen wij onze verantwoordelijkheid naar mens en milieu. Wij opereren sinds 2007 100% klimaatneutraal en zijn recentelijk een ambitieus programma gestart om per 2020 wereldwijd 100% 'renewable energy' in te kopen. Daarnaast proberen wij meer duurzame financieringen te verstrekken aan bedrijven. In 2015 hebben wij voor 23,8 miljard euro aan duurzame transacties gefinancierd voor onze klanten.
2. CR is in toenemende mate onderdeel van de agenda van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Door toedoen van regelgeving, reputatierisico en bedrijfsrisico's, maar vooral ook door groeimogelijkheden zoals circulaire economie. Daarmee is CR ook een verantwoordelijkheid van de GC. Bij alle beslissingen die wij nemen, moeten de belangen van onze stakeholders zorgvuldig worden afgewogen. Het klantbelang staat daarbij centraal en CR speelt een belangrijke rol. Vaak wordt bij die afweging een beroep gedaan op de GC.
3. ING werkt hard aan digitalisering van financiële dienstverlening en grensoverschrijdende standaardisatie van producten en processen. Regelgeving loopt veelal niet voorop bij innovatie en helaas zijn de lokale verschillen in regelgeving, ook binnen de EU, nog groot. Voor mij als GC ligt hier een grote uitdaging. Vanuit de juridische functie zullen wij een belangrijke bijdrage moeten leveren om onze ambities waar te maken en eventuele juridische obstakels weg te nemen.

MAX HÜBNER

Directeur Corporate
Legal & Tax bij PGGM

1. Als coöperatieve pensioenuitvoeringsorganisatie zonder winstoogmerk zetten we ons in voor de ruim 700.000 leden in de sector Zorg & Welzijn die zich aan ons hebben verbonden. Vanuit de pijler 'maatschappelijke agenda' ontplooiën we initiatieven om onze klanten en leden breder te ondersteunen bij het realiseren van een waardevolle toekomst. Een voorbeeld daarvan is onze actieve rol in de transitie naar een meer duurzame wereld. Van medewerkers bij PGGM wordt bovendien een actieve inzet verwacht om bij te dragen aan verantwoord ondernemen. Dit komt onder meer tot uiting in de dienstverlening aan klanten en in ons reisgedrag.
2. Naast het richting geven aan CR, is het van belang zorg te dragen voor de vertaling van het beleid in de dagelijkse praktijk. Dat raakt aan de organisatie en de uitvoering van de juridische en fiscale activiteiten, maar vooral ook aan het borgen van de geformuleerde doelstellingen in (contractuele) afspraken met partijen.
3. PGGM staat voor verantwoord ondernemen. Daaraan wordt op vele manieren invulling gegeven. Het hebben van een maatschappelijke agenda draagt bij aan het richten van de verschillende in- en externe activiteiten. Een grote uitdaging is het verder verinnerlijken van verantwoord ondernemen in het dagelijkse werk van mijn collega's en mijzelf. Wij maken tenslotte samen het verschil bij het realiseren van een waardevolle toekomst.

ALEXANDER VAN LIEFLAND

Head of Legal
bij AEGON NV

1. Bij Aegon kijken we hoe we ons bedrijf op een verantwoorde manier kunnen runnen. Het gaat om onze klanten: behandelen we ze eerlijk? Onze medewerkers: geven we ze de middelen om hun werk goed te doen? En we kijken naar onze investeringen: hoe zorgen we dat we verantwoord beleggen? Een aansprekend voorbeeld: verantwoording afleggen. Aegon was in 2012 één van de eerste financiële instellingen die een zogenaamd 'geïntegreerd' verslag publiceerde.
2. We zijn actief in meer dan 25 landen. Als onderdeel van ons streven om op verantwoorde wijze zaken te doen, ontwikkelen wij wereldwijd beleid. Dit moet lokaal worden geïmplementeerd en dat kan behoorlijk ingewikkeld zijn als je lokale, nationale en supranationale wetgeving met elkaar moet verenigen. De GC kan een belangrijke rol spelen bij de ontwikkeling en de implementatie van beleid, waarbij deze ook de belangen van de onderneming in het oog moet houden.
3. De omvang van onze investeringen kan van invloed zijn op de samenleving. Wij hebben echter ook een verantwoordelijkheid naar onze klanten om ervoor te zorgen dat wij voldoende financieel rendement genereren. De uitdaging voor ons is om de juiste balans te vinden tussen al die belangen. Het vergrootglas waarmee de buitenwereld de financiële sector en Aegon bekijkt, maakt dat extra interessant.

**“IK HOU VAN WERKEN,
ZOLANG HET WERK IS
WAAR IK VAN HOU”
- Johan Crujff**

Bij **Confius** kijken we er net zo tegenaan als Crujff. Ons streven: kandidaten een uitdaging bezorgen die zo goed past, dat ze nooit meer het gevoel hebben naar hun werk te gaan. Voor u als klant betekent dit dat wij niet rusten voordat wij de perfecte kandidaat voor uw organisatie hebben gevonden.

Wij zijn gespecialiseerd in Legal Search, altijd doortastend en met plezier bezig met het zoeken, vinden, kennen en (door)ontwikkelen van topjuristen.

Wij kennen en begrijpen de thema's waar (bedrijfs)juristen mee bezig zijn. Vanuit die expertise doen we onze zoekopdrachten, coaching, outplacement en assessments voor General Counsels, (Senior) Legal Counsels, Chief Legal Officers, Chief Risk & Compliance Managers, (Senior) Compliance professionals en Tax professionals. Daarnaast adviseren wij onze klanten over de inrichting en structuur van hun bedrijfsjuridische afdeling.

**Wilt u vrijblijvend met ons
kennismaken, neem dan contact op met
Paul van Maarschalkerwaart of Lodewijk Lugard
via + 31 (0)20 767 0411.**

1. Kunt u een aansprekend voorbeeld noemen hoe uw bedrijf invulling geeft aan Corporate Responsibility (CR)?
2. Welke rol dient een GC volgens u te spelen rond CR?
3. Wat is – in algemene zin – uw grootste uitdaging de komende tijd?

FLORIS CARLIER

Head Legal Wholesale,
Rural & Retail bij Rabobank

THOMAS CONIJN

Head of Legal & Compliance
bij Samsung

1. Recentelijk zijn bij alle Nederlandse banken, waaronder de Rabobank, de Algemene Bankvoorwaarden versimpeld. Die stonden voorheen beschreven in lange, ouderwetse zinnen. Onze juristen hebben zich ingespannen om deze om te zetten in begrijpelijk Nederlands. Voor klanten is het nu meteen duidelijk wat er wordt bedoeld. We zijn heel blij en trots met het resultaat. Heldere taal draagt bij aan de transparantie en dat versterkt onze relatie met de klant en daarmee onze positie in de samenleving.
 2. Probeer trends en ontwikkelingen bij te houden, te interpreteren en in actie om te zetten. Signalen uit de samenleving geven uiteindelijk je mandaat om te opereren en te groeien als onderneming. De connectie met je CSR-afdeling is daarbij essentieel. Geef daarnaast je juristen het besef mee van 'legally right, but morally wrong': je kunt wel alles juridisch waterdicht willen hebben, maar accepteert de klant het en sta je er zelf achter als mens?
 3. De wereld wordt complexer en met juridische oplossingen ben je er lang niet altijd. Enerzijds wil je juridische risico's zo goed mogelijk managen, maar er spelen zoveel factoren een rol: de samenleving waarin je opereert, claims, ontwikkelingen, innovatie. Het wordt een kunst het overzicht te houden. CSR is één van die factoren: als GC moet je in het kader van je advisering in de gaten houden wat je als bedrijf in de maatschappij betekent.
1. Samsung vindt het belangrijk om verantwoordelijkheid te nemen op verschillende thema's in onze samenleving, zoals onderwijsvernieuwing. Samen met Veilig Verkeer Nederland is bijvoorbeeld de campagne 'Beat the Street' opgestart om middelbare scholieren op innovatieve wijze bewust te maken van de verkeersgevaaren. Dit doen we onder meer via een gratis lespakket waarbij met een Virtual Reality bril gevaarlijke situaties worden nagebootst, zoals whatsappen op de fiets. Uit onderzoek blijkt namelijk dat de oplettenheid afneemt en op deze manier hopen we het aantal verkeersslachtoffers te verminderen.
 2. Een GC heeft de rol om, samen met de CSR-manager, op basis van feiten en onderzoek zaken in de samenleving te signaleren en op te pakken. Hierbij is het essentieel dat deze staffuncties in nauw contact staan met de business, zodat externe aspecten aansluiten bij wat er intern gebeurt. Uiteindelijk dient CSR iets te zijn dat wordt gedragen door alle medewerkers. Samsung is in Nederland met verschillende employee engagement programma's op de goede weg, zoals verkeersles aan scholieren en digitale les aan senioren.
 3. Het doel is om maatschappelijke impact te bewerkstelligen. Hiervoor dienen het bedrijfsleven, de overheid en het maatschappelijk middenveld de handen ineen te slaan. Zo kunnen we daadwerkelijk zorgen voor onderwijsvernieuwing, meer jeugdwerkgelegenheid, een gezonder Nederland en de circulaire economie.

GENERAL COUNSEL NL

BENCHMARKONDERZOEK 2016

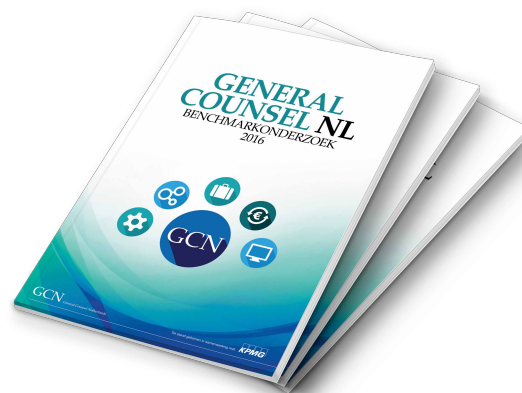
EEN SCHAT AAN PRAKTISCHE INFORMATIE VOOR ELKE GC

WAAROM DEZE BENCHMARK?

In Angelsaksische landen en wereldwijd vinden regelmatig surveys onder GCs plaats, maar om uiteenlopende redenen zijn deze resultaten nauwelijks bruikbaar en representatief voor de situatie van GCs in Nederland. Het geeft hoogstens trends aan, maar ze zijn zelden concreet genoeg. Vandaar dat GCN in 2014 voor het eerst het grootschalige General Counsel NL Benchmarkonderzoek heeft ontwikkeld en uitgezet, in samenwerking met KPMG en in nauw overleg met een aantal GCs. Het was direct een groot succes: ruim een kwart van alle GCs in Nederland nam destijds deel, waarmee de resultaten een zeer representatief beeld gaven.

DELEN VAN KENNIS EN ERVARING

Een van de belangrijkste doelen van GCN is om het vak van General Counsel verder te professionaliseren en profiel te geven. Uitwisseling van kennis en gedachten tussen peers is daarvoor essentieel. In Nederland is het vak nog relatief nieuw en velen zijn op hetzelfde moment op zoek naar de optimale invulling. Het helpt dan natuurlijk om te weten

hoe anderen zijn georganiseerd en hoe zij omgaan met de uitdagingen van deze tijd. Niet 'van horen zeggen' of 'omdat je denkt dat het zo zit', maar daadwerkelijk gebaseerd op representatief cijfermateriaal.

VAN NULMETING NAAR TRENDS

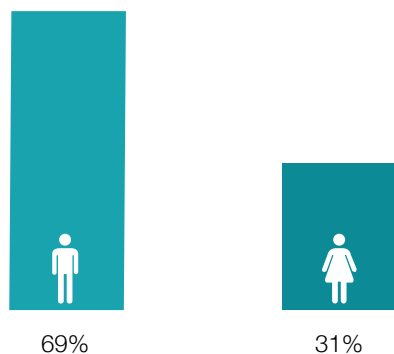
Zoals afgesproken, is het onderzoek in de zomer van 2016 herhaald. Het aantal respondenten lag nu zelfs nog hoger dan in 2014. Alle vragen van de nulmeting in 2014 zijn opnieuw gesteld, waardoor vergelijken mogelijk werd: wat zijn de ontwikkelingen en trends? Bovendien is een aantal uitdagende stellingen toegevoegd met interessante en soms verrassende uitkomsten. Ook zijn er opmerkelijke verschillen uitgelicht tussen mannen en vrouwen en tussen beurs- en niet-beursgenoteerde ondernemingen. De resultaten zijn gebundeld in een overzichtelijk rapport dat kosteloos ter beschikking is gesteld aan alle GCN-leden en aan de overige GCs die hebben deelgenomen. In 2018 wordt de benchmarkanalyse opnieuw uitgevoerd. Wilt u meer informatie? Het management van GCN helpt u graag.

BREED EN DIEPGAAND

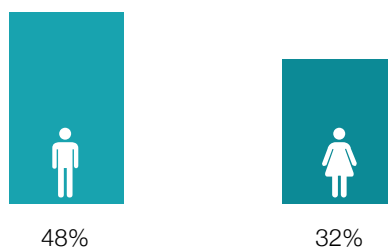
Het General Counsel NL Benchmarkonderzoek gaat de breedte en diepte in en onderzoekt, via bijna 70 vragen, de volgende zes elementen: Algemene informatie (zoals de organisatie van de GC), Over de GC (zoals het takenpakket), Over de afdeling, Inhuren van externen, Kostenmanagement en Technologie.

ENKELE OPVALLENDE RESULTATEN VAN HET GENERAL COUNSEL NL BENCHMARKONDERZOEK 2016:

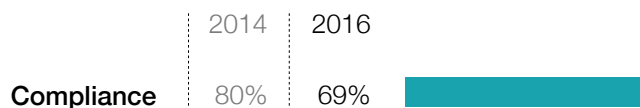
1. Ruim **een kwart** van de respondenten is **vrouw**.

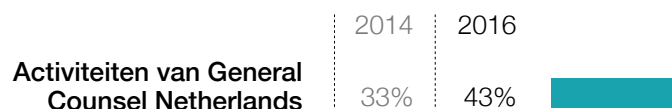
2. **Mannen** werken vaker bij een organisatie waarvan de moedermaatschappij/holding **beursgenoteerd** is.

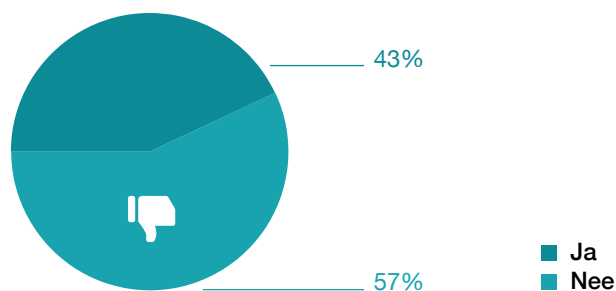
3. Ten opzichte van 2014 valt **Compliance** niet meer zo vaak onder de **eindverantwoordelijkheid** van de GC.

4. Om de eigen kennis en kunde in de toekomst op niveau te houden, scoren de activiteiten van GCN met **43%** het hoogst.

5. **43%** vindt dat de GC onderdeel moet uitmaken van de **RvB**.

FUEL YOUR FUTURE

Participate in the General Counsel Executive Programme

Do you want to increase your business acumen? Get the skills to excel in your current and future roles with the General Counsel Executive Programme. This first university business programme for General Counsel is designed to develop deeper knowledge into the business principles and processes applied in your department and company and broaden your outlook on future legal challenges.

This programme unleashes enormous opportunities for innovation, leadership, and decision-making at the highest levels associated with the GC's position.

Start new programme in 2017.

WWW.RSM.NL/GCEP

Accredited by

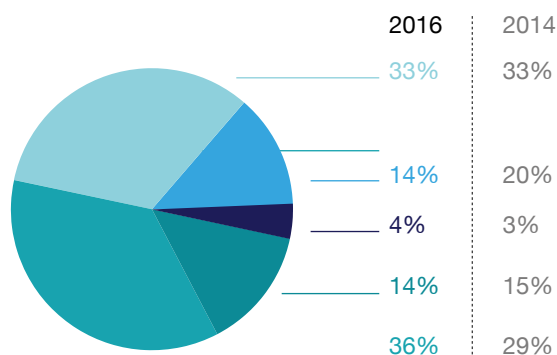

ROTTERDAM SCHOOL OF MANAGEMENT
ERASMUS UNIVERSITY

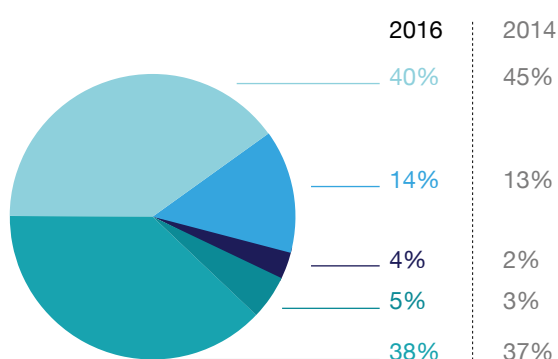
6. Juridische afdelingen zijn gegroeid en groeien verder.

De afgelopen twee jaar is het totale aantal fte's binnen uw afdeling:

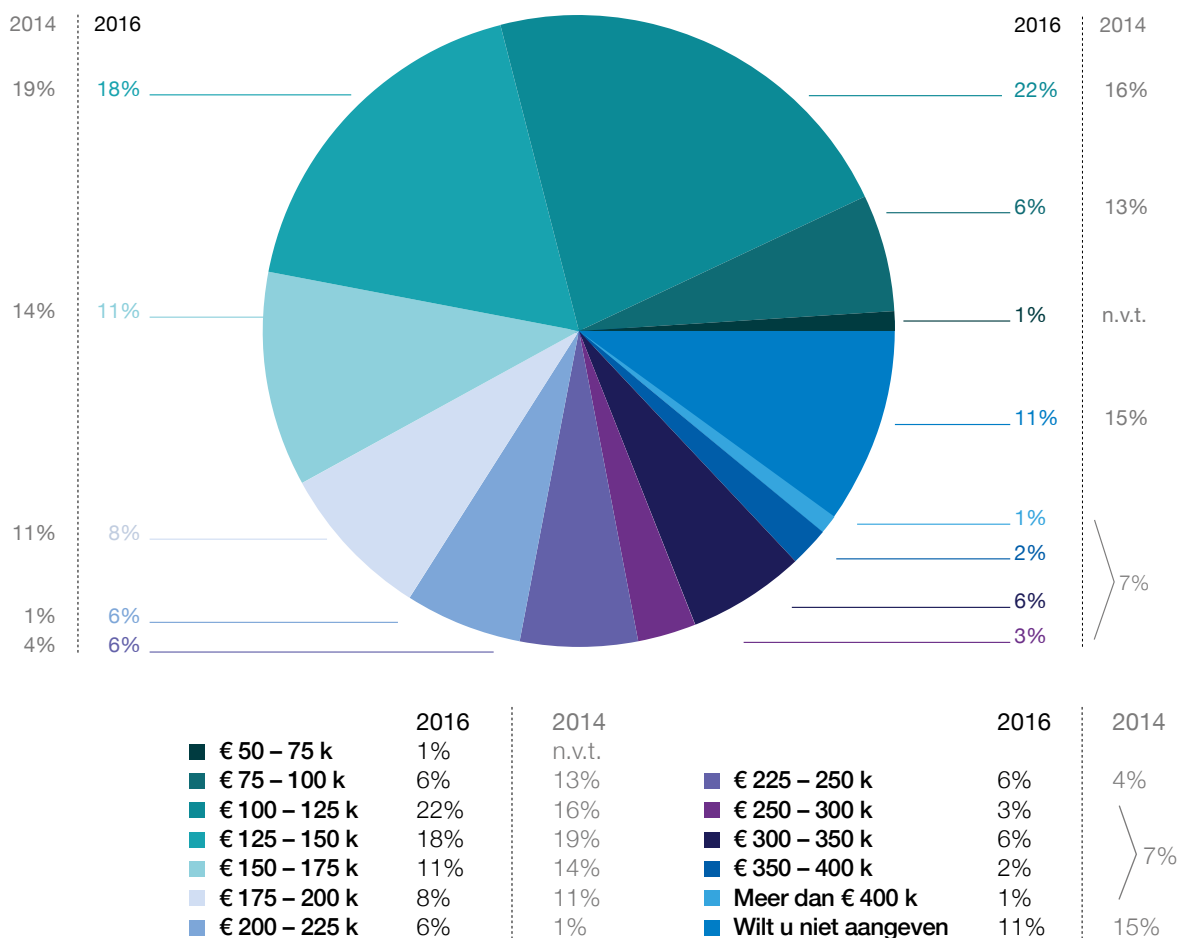
■ Sterk gestegen 14%
 ■ Iets gestegen 36%
 ■ Gelijk gebleven 33%
 ■ Iets gedaald 14%
 ■ Sterk gedaald 4%

De komende twee jaar verwacht u dat het totale aantal fte's binnen uw afdeling:

■ Sterk zal stijgen 5%
 ■ Iets zal stijgen 38%
 ■ Gelijk blijft 40%
 ■ Iets daalt 14%
 ■ Sterk daalt 4%

7. De all-in bruto salarissen van GCs verschillen sterk. Sinds 2014 zijn de GC-salarissen gemiddeld gestegen met zo'n 10%.

EVERSHEDS

Thinking without boundaries

The global law firm
that sets the standards

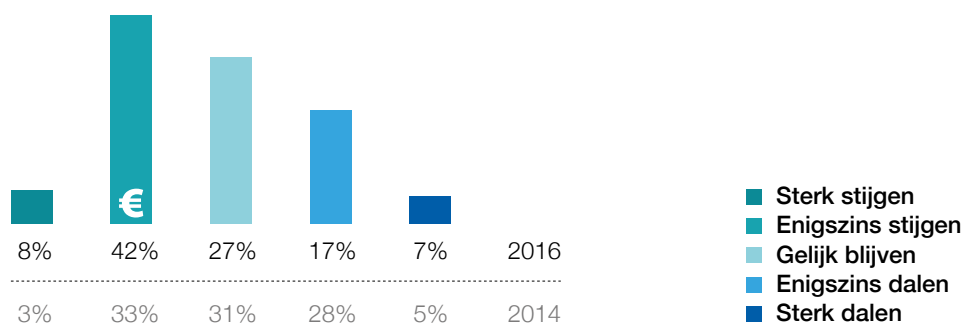
www.eversheds.nl

Member of Eversheds International

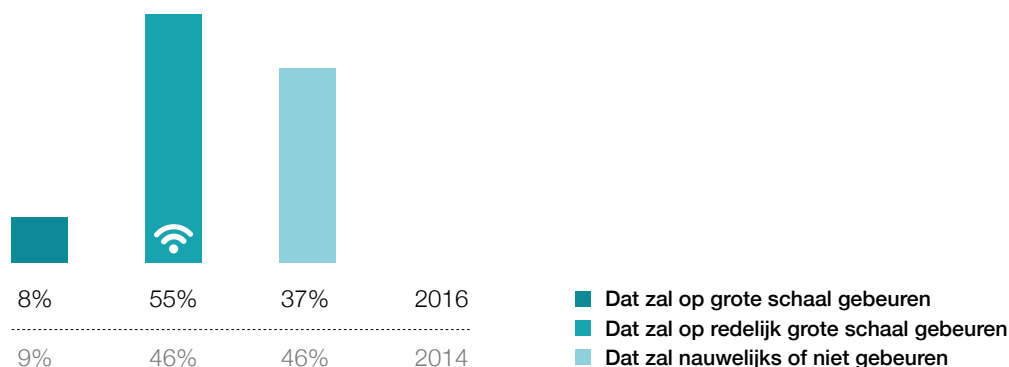
8. GCs schakelen in plaats van advocatenkantoren nog nauwelijks **alternatieve serviceproviders** in.

	0 – 5%		5 – 15%		15 – 50%		> 50%	
	2014	2016	2014	2016	2014	2016	2014	2016
Grote kantoren van advocaten en/of notarissen (meer dan 100 fee-earners)	11%	9%	14%	14%	30%	28%	46%	48%
Middelgrote kantoren van advocaten en/of notarissen (20 – 99 fee-earners)	20%	23%	25%	28%	49%	43%	6%	6%
Kleine kantoren van advocaten en/of notarissen (minder dan 20 fee-earners)	45%	44%	26%	32%	24%	19%	6%	5%
Kantoren van accountancy-, belasting-, consulting en financiële adviseurs	76%	81%	14%	13%	9%	5%	1%	1%
Rechtsbijstandverzekeraars	100%	99%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Legal Proces Operators (voor minder complex bulkwerk)	94%	97%	5%	3%	1%	0%	0%	0%
Flexibele oplossingen zoals Interim juristen/ZZP'ers/gedetacheerde advocaten	63%	64%	24%	22%	11%	14%	2%	0%

9. De meeste GCs verwachten dat de komende jaren de totale kosten voor **externe juridische diensten** zullen **stijgen**.

10. Bijna **twee derde** van de GCs verwacht de komende twee jaren op redelijk tot grote schaal **nieuwe technologische oplossingen** in te zetten.

BACK FROM CALIFORNIA!

TERUGBLIK *GENERAL COUNSEL* LEGAL TECH & INNOVATION STUDY TOUR

Technologie & General Counsel: in deze digitale wereld kunnen ze niet meer zonder elkaar. Nieuwe technologieën bieden volop kansen om het dienstverleningsniveau verder te verbeteren. Daarnaast is het een must om te weten wat er speelt. De vijfdaagse studietrip van het General Counsel Executive Programme (GCEP) stond dan ook volledig in het teken van Legal Tech en innovatie. We blikken terug met GCEP-deelnemers Kathleen Denoodt en Christian de Bil.

Wat maakt het onderwerp zo interessant voor jullie?

Christian de Bil, GC bij jeansmerk G-Star: "Ik vind het prachtig als mensen innovatieve oplossingen weten te bedenken voor iets dat, achteraf gezien, misschien wel voor de hand lag. Zaken vanuit een andere kijk benaderen, echt kunnen 'omdenken', dat spreekt mij erg aan. Onze afdeling komt dagelijks in aanraking met technologie, onder meer via onze E-Commerce tak. Legal Tech hulpmiddelen zorgen ervoor dat we ons werk efficiënter kunnen doen. Daarbij vind ik het essentieel dat je als jurist een bepaalde technologische basiskennis hebt. Dan begrijp je je collega's beter en weet je waar je jezelf wel en niet tegenaan moet bemoeien." Ook Kathleen Denoodt, GC bij suikerbietenzaadbedrijf SesVanderHave, is een groot voorstander van innovatie:

"Ik werk in een klein team en dan moet je zoeken naar oplossingen om 'more' te doen met 'less'. Het outsourcen naar advocatenkantoren is duur en daarom zijn Legal Tech oplossingen voor ons heel interessant. Technologie is de toekomst, dus je moet zorgen dat je snel meegaat met deze revolutie."

GCs mogen de boot dus niet missen?

Christian: "Juridische afdelingen moeten openstaan voor techniek en er echt mee aan de slag gaan. Het biedt zo veel meerwaarde in je werkzaamheden. Het gebruik van software geeft een bepaalde mate van zelfstandigheid en vrijheid." Kathleen voegt daaraan toe: "Ik heb vier jaar geleden onze juridische dienst opgericht. Om dit goed te organiseren heb ik het standaard Legal werk volledig

GENERAL COUNSEL EXECUTIVE PROGRAMME

The General Counsel Executive Programme, a joint initiative of Rotterdam School of Management, Erasmus University (RSM) and GCN, provides the GC with the skills they need to excel in their current and future roles.

Start new Programme in 2017. See: www.rsm.nl/GCEP

geautomatiseerd. Op die manier kan ik me focussen op het strategische werk en de grote contracten. We zijn daardoor echt een business partner richting het management. Die bredere rol zie ik als toegevoegde waarde voor een bedrijf.”

Terug naar de studietrip in Californië die eind september plaatsvond. Jullie hebben grote namen bezocht, zoals Google, Microsoft, Oracle, LegalZoom, UC Hastings Law School, Rocket Lawyer en CodeX/Stanford University Law School. Welk bezoek is jullie het meest bijgebleven?

“Alle mensen die ons ontvingen waren zeer enthousiast en daardoor ook erg inspirerend”, aldus Christian. “Bij elk bezoek viel er wel wat op, zoals de stelling van Google dat ze binnen zeven jaar in China werken. Bij Microsoft vond ik het interessant hoe ze de vertaling maken naar wat de klant wil en wat technisch mogelijk is. Bij Oracle, een top of the bill software bedrijf, vond ik het grappig om te zien dat juristen nog met het relatief ‘oude’ Outlook werken. Inspirerend was ook het bezoek aan US Hastings waar iemand een drone rondvloog en we discussieerden over de vraag wat je met de gemaakte foto’s mag doen.” Bij Kathleen maakte CodeX grote indruk: “CodeX heeft met Stanford University een gezamenlijk platform voor Legal Tech startups gecreëerd. Er wordt ongelooflijk geïnvesteerd in die bedrijven en ze doen hele toffe projecten. De universiteit heeft een omgeving gecreëerd waarin startups echt kunnen groeien en een geweldige begeleiding krijgen.”

Wat hebben jullie geleerd over de Tech Sector in Californië?

“In Californië is Legal Tech dagelijkse business, vooral Silicon Valley is een walhalla. De zaadsector waarin SesVanderHave opereert, is een heel conservatieve industrie waarin mensen geloven dat het niet zo’n vaart zal lopen met Legal Tech. Ik besef me nu des te meer: it is here to stay. Of je gaat erin mee óf je blijft hopeloos achter”, zegt Kathleen. Christian voegt daaraan toe: “Dat de tech sector in Californië zo groot is, is niet voor niets. De afzetmarkt om iets uit te proberen is veel groter. Er zit veel durfkapitaal en tech en privacy worden gezien als een asset waarmee je geld kunt verdienen.”

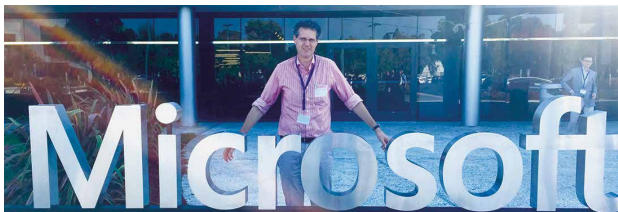
Wat zijn de best practices voor de Nederlandse GC?

“Het juridisch departement wordt in Europa heel anders bekeken dan in Amerika”, aldus Kathleen. “Waar wij meer gebonden zijn aan strikte budgetten, besteden ze in de VS vrij veel aan Legal Tech. Vanwege financiële beperkingen zijn de meeste Nederlandse GCs nog afwachtend: is het de investering waard? Daarom zouden de internationale bedrijven die headquarterd zijn in de VS voorop moeten lopen. Als zij laten zien hoe

innovatie hun juridische afdeling beter heeft gemaakt, dan volgt de rest vanzelf.” Christian: “Ik heb het gevoel dat GCs en IT-specialisten nog teveel op een eilandje zitten. Zoek daarom de verbinding met de tech afdeling, want dáár gebeurt het. Ik zie techniek als trigger om de manier van interne samenwerking te veranderen. Dat gaat natuurlijk niet van de één op de andere dag, maar als GC kun je hierin een grote rol spelen.”

Zou je andere GCs de studietrip ook aanbevelen?

Zowel Christian als Kathleen raden niet alleen de reis, maar de totale opleiding aan. Kathleen: “Over het GCEP zeg ik: absoluut doen! Je leert zo veel zaken bij, het is een mini MBA waarin je je samen met collega’s buigt over dezelfde problematiek en dat is super interessant. Net als de netwerkmogelijkheden en de professoren die de modules geven. De studiereis was voor mij, als onderdeel van de cursus, de perfecte eye opener naar de praktijk.” Dat geldt ook voor Christian: “Zo’n study tour maakt het onderwerp tastbaarder. In andermans keuken kijken geeft je inspiratie, ideeën en inzichten. Je wisselt ervaringen uit en voert interessante discussies. Daarnaast vond ik het als Europees geschoold jurist erg waardevol om het verschil tussen de VS en Europa te zien.”

WELKE LEARNINGS HEBBEN ANDERE DEELNEMERS VAN DE GENERAL COUNSEL

LEGAL TECH & INNOVATION STUDY TOUR MEE NAAR HUIS GENOMEN?

Marja Gorter, LeasePlan:

“Vorig jaar heb ik aan mijn team een training gegeven over wat er nodig is als je software tools wilt implementeren binnen je juridische afdeling. Welke processen zijn nodig om dit succesvol te doen? Nu, na onze studiereis, ben ik ervan overtuigd dat deze training nog maar het begin is. Het is noodzakelijk dat juristen meer van technologie en software gaan leren begrijpen. Dit zou een wezenlijk onderdeel moeten worden van hun beroepsopleiding.”

Willem Verschuur, Multifund:

“Ons bezoek aan Microsoft is me erg bijgebleven. Met name het gegeven dat de drijvende kracht achter technologische ontwikkelingen alles te maken heeft met dingen makkelijker maken, voor iedereen. Uiteindelijk zal elk bedrijf ook een ‘software shop’ worden. Het is goed om te beseffen dat je voor software en apps altijd met iets betaalt: daarbij wordt data als het ware de nieuwe munteenheid.

Dit leidt tot de grote vraag: wie ‘bezit’ die data? Dit omvat allerlei juridische kwesties. Gegevensbescherming wordt steeds belangrijker.”

Coert van Driel, VVAA:

“In de nabije toekomst zal elk bedrijf uitgroeien tot een softwarebedrijf. Data en software zijn belangrijke drivers van de vele veranderingen die we zien in de wereld van vandaag. Ook de juridische wereld is aan het transformeren in een digitale juridische wereld. Private Equity investeert grote bedragen in platformen en systemen die gericht zijn op het creëren van ‘volumes’ op wereldwijde schaal. Alleen grote internationale advocatenkantoren zullen straks (financieel) in staat zijn om de concurrentie aan te gaan.”

Geert Dielissen, Kramp Group:

“Sommigen denken dat de juridische wereld niet zo snel zal veranderen door nieuwe technologie. Misschien alleen wat nieuwe software tools, zoals voor het makkelijker opstellen van contracten. Maar ik denk juist dat alles gaat veranderen. De ontwikkeling van nieuwe technologie is revolutionair, met name op het gebied van het verzamelen van gegevens, dataverwerking en data applicaties. Mijn advies is dan ook dat we de technologische ontwikkelingen moeten volgen en rekening houden met fundamentele veranderingen. Ook op ons juridische vakgebied.”

GCNAGENDA2017

JANUARI

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

FEBRUARI

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

MAART

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

APRIL

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

MEI

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

JUNI

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

JULI

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

AUGUSTUS

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

SEPTEMBER

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

OKTOBER

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

NOVEMBER

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

DECEMBER

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

GENERAL COUNSEL EXECUTIVE PROGRAMME (GCEP) 2016-2017

- MODULE 5, CORPORATE GOVERNANCE: woensdag 18 t/m vrijdag 20 januari
- MODULE 6, LEADERSHIP & PERSONAL EFFECTIVENESS: woensdag 22 t/m vrijdag 24 maart
- FINAL DAY GCEP: vrijdag 2 juni

GENERAL COUNSEL NL JAARCONGRES 2017

Donderdag 6 april

GENERAL COUNSEL NL NAJAARSCONGRES 2017

Vrijdag 6 oktober

GENERAL COUNSEL NL MAGAZINE 2017-2018

Dinsdag 12 december

GENERAL COUNSEL AWARD 2017-2018

Start donderdag 8 juni, uitreiking vrijdag 6 oktober

GENERAL COUNSEL NL INTERVISIEBIJEENKOMSTEN 2017

Amsterdam 1

- Donderdag 2 februari
- Donderdag 22 juni
- Donderdag 23 november

Amersfoort

- Donderdag 9 februari
- Donderdag 15 juni
- Donderdag 30 november

Amsterdam 2

- Dinsdag 7 februari
- Dinsdag 13 juni
- Dinsdag 28 november

Utrecht

- Dinsdag 31 januari
- Dinsdag 20 juni
- Dinsdag 21 november

Amsterdam 3

- Donderdag 9 februari
- Donderdag 15 juni
- Donderdag 30 november

Rotterdam/Den Haag 1

- Dinsdag 31 januari
- Dinsdag 20 juni
- Dinsdag 21 november

Amsterdam 4

- Woensdag 1 februari
- Woensdag 21 juni
- Woensdag 22 november

Rotterdam/Den Haag 2

- Dinsdag 31 januari
- Dinsdag 20 juni
- Dinsdag 21 november

GC International

- Dinsdag 7 februari
- Dinsdag 13 juni
- Dinsdag 28 november

Zuid-Nederland

- Donderdag 2 februari
- Donderdag 22 juni
- Donderdag 23 november

GENERAL COUNSEL NL ONLINE NIEUWSBRIEVEN 2017

1. Donderdag 12 januari :
Digitale GCN Save-the-Date Agenda 2017
2. Dinsdag 14 februari
3. Dinsdag 14 maart
4. Donderdag 11 mei
5. Dinsdag 27 juni
6. Dinsdag 12 september
7. Dinsdag 7 november
8. Dinsdag 5 december

Duurzaamheid in corporate governance: *“the new normal”*

De wereld staat voor enorme uitdagingen: voedsel en grondstof tekorten, en klimaatverandering met desastreuze gevolgen. Bedrijven spelen een belangrijke rol in het bieden van oplossingen. Duurzaamheid moet worden geïntegreerd in de lange termijn bedrijfsstrategie. Wat is de impact op corporate governance?

Volgens de Corporate Governance Code (II.1) is het bestuur verantwoordelijk voor “de voor de onderneming relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen”. Daarnaast stelt de Monitoring Commissie nu voor om de begrippen “lange termijn waarde creatie” en “cultuur” expliciet op te nemen in de Code. Kortom, het wordt belangrijker voor bedrijven om hun lange termijn strategie te formuleren en te rapporteren hoe zij de aan hun bedrijfsvoering gerelateerde milieu- en sociale risico's en kansen managen.

Dit brengt een verzwarende van de taak van bestuurders en commissarissen mee. Zij moeten kijken naar een breder palet aan risico's dan voorheen. Recente ontwikkelingen laten zien dat men waakzaam en pro actief moet zijn: er is een groeiend aantal schandalen waarbij milieu, sociale en governance issues aan de orde zijn, die niet alleen leiden tot reputatie schade maar ook compliance en financiële risico's (zoals recent weer gebleken bij “Diesel Gate”). Minstens zo belangrijk is dat duurzaamheid tegelijkertijd als business driver moet worden ingezet, om lange termijn waarde te creëren op het gebied van people, planet en profit. Dit vergt goed inzicht in global trends en innovatief vermogen.

Beginnend bij de top van het bedrijf vereist deze shift een governance model en mind set die hiermee rekening houdt. Wat betekent dit concreet? Er is geen one size fits all model, maar accountability is belangrijk. Het moet duidelijk zijn wie binnen het bedrijf verantwoordelijk is voor duurzaamheid op strategisch en op operationeel niveau. Duurzaamheidsissues moeten geïntegreerd, gemeten en gemanaged worden op een systematische manier in alle aspecten van de bedrijfsvoering. Hieronder volgen suggesties voor een governance model ter ondersteuning van een succesvolle integratie van duurzaamheid in de lange termijn bedrijfsstrategie.

Als kernwaarde en business driver is het belangrijk dat de raad van bestuur de implementatie van de duurzaamheidsstrategie zelf aanstuurt. Met een staf rechtstreeks rapporterende aan de CEO, die zelf ook naar buiten toe de duurzaamheidsstrategie uit draagt. De CFO zorgt voor integratie van duurzaamheid in de financiële – en risico management discipline, en de business leiders voor integratie in de operationele activiteiten.

Gezien het strategisch belang dienen ook de commissarissen in hun rol als toezichthouder en adviseur nauw betrokken te zijn. Omdat het om een specialistisch en relatief nieuw onderwerp gaat, is het aan te raden om een aparte sub commissie voor duurzaamheid in te voeren die zich in de materie kan verdiepen. Deze sub commissie kan toezien op de voortgang van de gestelde doelen en de integratie in de organisatie en dit terugkoppelen naar de voltallige raad van commissarissen.

Om vooruitgang te boeken dienen ook voor duurzaamheid key performance indicators (KPI 's) voor de onderneming te worden geformuleerd die gemeten en gemanaged kunnen worden. Zowel op milieu- als sociaal gebied, en niet alleen gerelateerd aan de footprint maar ook aan de business driver. Het onderwerp moet net als de financiële items standaard op bestuursvergaderingen worden geagendeerd voor rapportage en besluitvorming, en daarnaast onderdeel zijn van het risk management systeem.

Wanneer er hard meetbare KPI's zijn geformuleerd, kunnen deze in het beloningsbeleid worden gebruikt als incentive in de variabele beloning van de bestuurders, en bij voorkeur ook breder binnen de onderneming. Dit draagt eraan bij dat de implementatie van de duurzaamheidsstrategie goed gemanaged wordt.

De financiële- en duurzaamheidsrapportage kunnen worden samengevoegd in een geïntegreerd jaarverslag, waarmee aan alle stakeholders verantwoording wordt afgelegd over de wijze waarop de onderneming waarde creëert op het gebied van people, planet en profit. Er bestaan inmiddels een aantal internationaal geaccepteerde reportage standaarden zoals : Global Reporting Initiative (GRI), Sustainability Accounting Standards Board (SASB), International Integrated Reporting Council (IIRC) en de Dow Jones Sustainability index (DJSI). Bij een groeiend aantal bedrijven wordt ook op duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag door de externe accountant een review gedaan en een verklaring afgegeven. Hierbij gaat het meestal om een limited level of assurance. In dat geval wordt soms ook een gecombineerde management letter afgegeven en staat het onderwerp daarmee ook op de agenda van de audit committee wanneer het jaarverslag wordt besproken. Dat helpt de raad van commissarissen bij haar toezichthoudende taak.

Dit is belangrijk want er wordt op het gebied van duurzaamheid steeds meer van bedrijven verwacht, ook vanuit de aandeelhouders. Duurzaamheidscriteria worden onderdeel van beleggingsbeslissingen. Twee recente voorbeelden.

Onlangs kregen beursgenoteerde ondernemingen die beneden gemiddeld presteren op sociale en milieu prestaties en geen duurzame strategie hebben, een onaangename verrassing. Bloomberg, dat hierin is gaan samenwerken met RobecoSAM, heeft hun gebrekkige prestaties openbaar gemaakt. Eveneens kortgeleden hebben aandeelhouders het Amerikaanse bedrijf Exxon gevraagd om op de AVA een besluit in stemming te brengen over de publicatie van jaarlijkse assessments van de invloed van veranderende public policy op het gebied van climate change op haar bedrijfsvoering. De US Securities and Exchange Commission (SEC) heeft een verzoek van Exxon om dit aandeelhoudersvoorstel te blokkeren geweigerd. Dit is geen uitzondering. Ook in Nederland wordt het onderwerp duurzaamheid steeds vaker op de AVA ter sprake gebracht.

Kortom, hoog tijd om duurzaamheid steviger in de corporate governance van bedrijven te verankeren. Zowel vanuit het oogpunt van riskmanagement als zeker ook om een succesvolle strategie te kunnen implementeren die leidt tot winst op alle fronten: people, planet en uiteraard profit. De GC kan hier een sturende rol op zich nemen.

Verzwarend taak commissaris:
toezicht op integratie van
duurzaamheid in de strategie.

Dus:

RvC Sub Commissie Duurzaamheid

Vast agenda punt voltallige RvC

Hard meetbare KPI's

Incentive variabele beloning

Onderdeel riskmanagement
systeem

Geïntegreerd jaarverslag

Femke Weijtens is advocaat bij Norton Rose Fulbright en gespecialiseerd in Corporate Governance, Business Ethics & Compliance.

ONTMOET DE GESPECIALISEERDE EN ERVAREN CONSULTANTS VAN YER LEGAL

Interim | Detachering | Werving & Selectie | Executive search

Top 500 van het bedrijfsleven | Advocatuur

DEBORAH WIJLHUIZEN

+31 (0)6 292 392 40

deborahwjlhuizen@yer.nl

AGEETH DE JONG

+31 (0)6 218 589 80

ageethdejong@yer.nl

ANNUSCHKA HARTMAN

+31 (0)6 211 347 21

annuschkahartman@yer.nl

Onze kracht:

- Exclusieve pool van juridische high potentials (+1700) die door YER Legal worden gevolgd sinds hun studententijd
- Groot netwerk van interim juristen
- Maatwerk en flexibele afspraken

Proven trackrecord in het bemiddelen van:

- Head of Legal
- (Sr.) Legal Counsel
- Advocaat-medewerker
- General Counsel
- Contract Manager

DO IT YOURSELF (DIY) EDISCOVERY
EN EDISCOVERY AS A SERVICE (SAAS)

VOOR ALS U ÉCHT SNEL DATA MOET DOORZOEKEN

Wanneer u te maken krijgt met een informatieverzoek van een toezichthouder of andere onderzoekende partij, is snelheid van het allergrootste belang. Hoe eerder data voor review beschikbaar is, hoe sneller u kunt beginnen met het doorzoeken van deze data naar relevante informatie voor het onderzoek en om geprivilegieerde en confidentiële informatie te identificeren.

Dit proces wordt eDiscovery genoemd en houdt in dat - meestal naar aanleiding van een verzoek van een toezichthouder of een juridisch geschil - in korte tijd enorme hoeveelheden informatie doorzocht, gestructureerd, gesorteerd, geclassificeerd en geproduceerd moeten worden. Dit moet op een verantwoorde en transparante wijze gebeuren, zodat alle betrokken partijen de resultaten van dat onderzoek kunnen gebruiken.

TIJD BESPAREN DOOR AUTOMATISERING

Om uit de enorme hoeveelheid gegevens die bij informatieverzoeken moeten worden doorzocht, snel relevante informatie te verkrijgen, is automatisering onvermijdelijk. De oplossingen van ZyLAB gebruiken hiervoor Artificial Intelligence-technieken om specifieke document categorieën te ontdekken en in die documenten relevante informatie te vinden en gegevens te filteren, sorteren, visualiseren en prioriteren.

Idealiter hebt u hiervoor de benodigde software-oplossing in huis en staat er een goed getraind team klaar om het hele proces te begeleiden. Maar dit soort dataverzoeken komen altijd onverwachts. En als deze dataonderzoeken geen onderdeel uitmaken van uw strategische bedrijfsvoering en wanneer het slechts om incidentele verzoeken gaat, wilt u waarschijnlijk niet investeren in kostbaar IT-personeel en veel geld uitgeven om een eDiscovery-oplossing in huis te halen.

SAAS EN EDISCOVERY – EEN PERFECTE COMBINATIE

De beschikbaarheid van hoge bandbreedte, flexibele en zeer veilige Cloud-oplossingen zoals Microsoft Azure en software dat het hele eDiscovery-proces automatiseert, maakt het mogelijk om eDiscovery uit te voeren als een service ('eDiscovery as a Service').

Het enige wat u nodig hebt om te starten, is een internetverbinding. U hoeft geen lange-termijn contracten af te sluiten of complexe implementatietrajecten van software of hardware te starten. Gebruikers kunnen onmiddellijk aan de slag; u betaalt alleen voor wat u gebruikt en kunt tijdens het proces opschalen als dat nodig is.

ZyLAB's eDiscovery as a Service is het kostenefficiënte alternatief voor organisaties die niet over de capaciteiten beschikken om eDiscovery volledig in huis te organiseren. Door eDiscovery als een service te gebruiken, kunt u rekenen op de uitstekende support van ons eDiscovery-serviceteam, hebt u altijd beschikking over de laatste versie van de software en de meest innovatieve technologie onder handbereik. Dat is een belangrijk voordeel, want de technologie en behoeften van eDiscovery ontwikkelen zich razendsnel.

Wilt u meer weten?

Neem dan contact met ons op via
info@zylab.com of 020 – 691 9550
of neem een kijkje op www.zylab.nl

GEWENSTE BEDRIJFSCULTUUR: EEN EXTRA UITDAGING VOOR GENERAL COUNSEL

Tijdens het druk bezochte General Counsel NL Jaarcongres op 15 april 2016 gaven drie inspirerende sprekers vanuit de Koningszaal in Artis hun visie op Cultuur en Gedrag voor General Counsel. In diverse kleine groepen werd er druk over verder gesproken. Met dank aan GCN Event Partner ING.

WAAROM DIT ONDERWERP?

Natuurlijk: een General Counsel waakt ervoor dat bedrijven zich houden aan wetten en regels en is bewust actief met Legal Risk Management. Maar of dit breed wordt opgevolgd, heeft alles te maken met de bedrijfscultuur en het gedrag van het topmanagement. Gestuwd door nieuwe governance inzichten en de media, ontwikkelen Raden van Bestuur steeds vaker een expliciete visie op de gewenste bedrijfscultuur en gedrag. Meestal aan de hand van prikkelende dilemma's en morele discussies. Assertieve General Counsel pakken hier hun verantwoordelijkheid en helpen de board daarbij: GCs zijn immers specialist in het afwegen van diverse belangen. En dan komt de praktijk: hoe pakt het nieuwe beleid uit bij nieuwe dilemma's? GCs zullen hierover steeds opnieuw het gesprek met het management moeten aangaan. Best een uitdaging!

STREEP DOOR KORTETERMIJNDENKEN

Sietze Hepkema was tot voor kort Chief Governance & Compliance Officer binnen SBM Offshore: een bijzonder dynamische periode. Momenteel is hij nog als commissaris aan het bedrijf verbonden. Niet alleen in zijn periode bij SBM, maar ook als managing partner van een van de grootste internationale advocatenkantoren, heeft hij een bijzondere interesse gekregen voor het belang van een gezonde bedrijfscultuur. Als lid van de Monitoring Commissie Corporate Governance heeft hij er dit voorjaar daarom actief voor gezorgd dat het begrip 'cultuur' een expliciete plek krijgt in de nieuwste Governance Code. Wat de commissie verder heeft nagestreefd, is de Code meer levend maken. Weg van de traditionele inrichting en terug naar transparante principes. Maar waar gaat het nu dan mis? "We moeten af van het kortetermijsdenken. Beperkte groepen stakeholders en dominante CEO's staan lange termijn waardecreatie in de weg", aldus Sietze.

ROL VAN DE GENERAL COUNSEL

Sietze vervolgt: "Een General Counsel draagt zorg voor het bevorderen van de openheid en durft tegenspraak te bieden aan de boardroom. Als GC ben je medeverantwoordelijk voor de tone at the top: ga het gesprek aan met je meerdere(n). Sta je alleen niet sterk genoeg, zoek een partner in de tweede of derde *line of defense* en bundel de krachten. Cultuur moet een evidentie worden."

NEDERIGHEID VOLGENS JIMMY NELSON

De fotograaf en maker van het boek 'Before they pass away' bezoekt alle uithoeken van de wereld om authentieke stammen te fotograferen. Zijn ontmoetingen met de mensen achter de stammen gaan hand in hand met nederigheid, kwetsbaarheid en oprechtheid. Zonder deze emoties maakt hij geen contact met de mensen en krijgt hij ze nooit voor zijn camera. Wat Jimmy Nelson de GC wil meegeven, is dat écht contact maken alles te maken heeft met jezelf openstellen. Cultuur en Gedrag in optima forma. Met deze woorden gingen de deelnemers van het jaarcongres in gemixte groepen Artis in. Lunchen, kennis delen, elkaar beter leren kennen én aapjes kijken.

GENERAL COUNSEL NL ROUNDTABLES

Ook dit keer vormden afwisselende Roundtables een zeer hoog gewaardeerd onderdeel van de dag. De aanwezigen kozen twee thema's uit tien actuele onderwerpen en deelden kennis en ervaringen in een

professionele en informele setting. Als moderators trad steeds een tandem op van enerzijds een General Counsel en anderzijds een ter zake kundige GCN-Partner. Onder leiding van dagvoorzitter Margriet Vroomans gaven enkele GC-moderatoren aansluitend plenair feedback over verschillende opmerkelijke bevindingen.

DE DILEMMA'S VAN FONS TROMPENAARS

Als enige Nederlandse managementdenker staat prof. dr. Fons Trompenaars in de Thinkers50, een prestigieuze lijst met beste goeroes van de wereld. Hij is expert in het overbruggen van multiculturele verschillen in het bedrijfsleven en promoot met pakkende voorbeelden het 'dilemma denken': het integreren van tegengestelde waarden op een manier die het mogelijk maakt om de positieve aspecten van beide benaderingen te honoreren. Bijzonder waardevol om in te duiken voor General Counsel die vaak werken in internationale teams. De humor en levenservaring van Fons maakten zijn keynote tot een inspirerende afsluiting van het General Counsel NL Jaarcongres 2016.

Het hele verslag over het jaarcongres is terug te lezen op www.generalcounsel.nl inclusief een overzicht van de Roundtables onderwerpen en de moderators.

DISRUPTION IN THE GLOBAL LEGAL MARKET: OPPORTUNITIES FOR GENERAL COUNSEL

Mari Sako is a Professor of Management Studies at Saïd Business School, which is part of the University of Oxford, and a Professional Fellow at New College. She did extensive research on the role of the GC and interviewed many GCs for her study 'General Counsel with power?'. We interviewed Mari as she was a keynote speaker at the General Counsel NL Fall Conference 2016.

CAN YOU TELL US WHAT YOU KNOW ABOUT GCs AND HOW YOU DID GATHER THAT KNOWLEDGE?

"I've been researching about GCs through the lens of outsourcing and offshoring in the first instance. As a non-lawyer, as an economist by training, I was very interested in the business of law and how the legal counsel was really making the role different from what they were expected to do in the past. Technology takes a role but also a lot of management skills and knowledge that come to bear to make it."

WHY HAS THE WORKLOAD OF GC RISEN?

"The workload of GCs has risen, because of what is

generally known as the 'more for less' challenge. And the reasons behind that are several. Firstly, the cost pressure on legal spending. So that you have to do more work with the same headcount or less headcount. Secondly, the amount of regulations against which legal counsel are expected to comply have increased in certain sectors like financial services and health care, and notwithstanding the legal work associated with Brexit. And thirdly, many more companies are much more international, entering into more difficult markets like emerging markets. Last and not least is the expectation on the part of the CEO and the board for the GCs to contribute to strategic decision making that goes well beyond legal advice."

'THEY'RE EXPECTED TO BE A LOT MORE THAN JUST LEGAL ADVISERS'

HOW CAN GCs HELP THEMSELVES AND THEIR ORGANIZATIONS TO MEET THEIR 'MORE FOR LESS' CHALLENGE?

"The 'more for less' challenge is an opportunity for disruption and GCs are going to help themselves to meet the 'more for less' challenge by doing a number of things. First they can do a lot more with resourcing the legal services from outside by working with law firms through all kinds of different negotiations in their pricing. Secondly they can explore looking at alternative legal service providers who might have more process efficiency and technology skills around it. And thirdly within the department, they might be able to source legal services via employing a chief operating officer for the legal department, who are generally known as the legal operations director, who can be delegated to doing the work for them."

HOW AND WHEN WILL ALTERNATIVE LEGAL PROVIDERS DISRUPT THE TRADITIONAL LEGAL MARKET?

"The 'how' is easier to answer than the 'when' precisely because I'm not a futurologist or crystal ball gazing and therefore there are more than one possibilities in the future. And so 'how' is a little easier to address in terms of bringing new technology of course. There is a lot of talk about artificial intelligence and automation. Also by bringing capability around process efficiency and project management. And also bringing new talent into the legal industry, so that they can complement the legal skills that lawyers traditionally have."

WHAT CHANGES DO YOU SEE IN REGARD TO THE ROLE OF THE GC?

"The role of General Counsel is really changing and this is a slow change over decades, but accelerated by the 2008 financial crisis. They're expected to be a lot more than just legal advisers, to give business advice in the legal context. But also be closer to the CEO and the top management team in terms of their concerns around reputation management and corporate responsibility and other matters which are really at the heart of risk management."

WHAT DID YOU LEARN FROM THE GENERAL COUNSEL FALL CONFERENCE? ARE DUTCH GCs DIFFERENT FROM THEIR PEERS ABROAD IN YOUR OPINION?

"GCN's General Counsel Fall Conference has been a really educational occasion for me as well. I have spoken to many GCs from different sectors and different sizes of companies. The participants are all working on a different way to manage their legal resources and are very much aware of the fact that they need a sharper focus, so that they are better prepared for future changes. They know that the 'more for less' challenge is here and will not disappear and although there is not one pattern and one best way to deal with that I have the feeling that the members of the General Counsel Netherlands community see the upcoming challenges as an opportunity to be disruptors themselves. I think that there isn't one pattern and one best way, but every person in-house and also some external counsels who were around, were very much at the forefront of thinking around the issues as a community, and the sense of community I thought was very very nice."

Scan this QR code for the complete video interview with Mari Sako!

Download the app and get started

Heeft u kantoorruimte nodig?

Wij kunnen u helpen

Wij zorgen voor professionele kantoorruimte op elke gewenste locatie. Bedrijven zoals Google en Toshiba hebben voor ons gekozen om eenvoudig toegang te hebben tot extra kantoorruimte. Neem vandaag nog contact met ons op en wij zorgen ervoor dat u direct aan de slag kunt.

Bel ons en wij vertellen u hoe dat werkt
0800 020 2000 [regus.nl](https://www.regus.nl)

 RegusTM

SLUIT JE OOK AAN BIJ GCN

General Counsel Netherlands is een actief en modern kennisnetwerk waarbij veel GCs van de meest uiteenlopende bedrijven zich thuis voelen. Zij zijn binnen hun organisatie de eindverantwoordelijke bedrijfsjurist en rapporteren aan het senior management, vaak de CEO of CFO.

Kennismaken en kennis delen met andere GCs zijn de voornaamste doelen van GCN.

En dan vooral over de uitdagingen van de nieuwe tijd zoals de invloed van technologie en professionalisering van de GC en zijn/haar afdeling. Dit gebeurt onder meer door:

- General Counsel NL Jaarcongres en het General Counsel NL Najaarscongres (beide bijeenkomsten met een topspreker, veel GCs, Roundtables en netwerkmomenten);
- General Counsel NL Intervisiebijeenkomsten (10 groepen van zo'n 15 tot 20 GCs, die ieder 3x per jaar bijeenkomen in diverse regio's, steeds in dezelfde samenstelling en steeds bij een andere GC op kantoor);
- General Counsel NL Online nieuwsbrieven (e-News, 8x per jaar, met hoogwaardige actuele info specifiek voor GCs);
- General Counsel NL Magazine (1x per jaar);
- General Counsel NL Benchmarkonderzoek (1x per 2 jaar);
- General Counsel NL Award (1x per 2 jaar);
- General Counsel Executive Programme (het enige Internationale Business Programme voor GCs, opgezet met de Rotterdam School of Management/Erasmus University);
- General Counsel NL LinkedIn groep;
- General Counsel NL Website (inclusief members-only toegang tot de Diamond content-box, nieuwsbrieven archief, uitgebreide agenda, vacature box, opleidingen en het discussieplatform).

Bewust werken wij samen met een exclusieve selectie van Partners. Zij leveren hoogwaardige actuele content, specifiek interessant voor GCs. Via het netwerk delen zij kennis, vragen en ervaringen met GCs.

Meer informatie over GCN en deelname vindt u op www.generalcounsel.nl

Where General Counsel meet
and share best practices

'LANGDURIGE SAMENWERKING ZORGT VOOR DUURZAAMHEID IN JE FINANCIERING'

Ze doorliepen een vergelijkbaar carrièrepad, dat zich op enig moment zelfs even kruiste. Toch koos de één bewust voor het bedrijfsleven, de ander met volle overgave voor de advocatuur. Nu werken de heren geregeld aan dezelfde projecten, maar ieder vanuit hun eigen rol en expertise. Vandaag gaan ze met elkaar in gesprek: Jan-Pieter Verwiel, Director Corporate Affairs & General Counsel van Eneco Groep en Hein Tonnaer, Partner Projects & Finance bij Clifford Chance.

Hein Tonnaer

@Partner Projects & Finance Clifford Chance

"Je bent net als ik begonnen in de advocatuur, maar maakte de overstap naar Ben, T-Mobile en later naar [#Eneco](#). Koos je bewust voor een carrière in de gereguleerde markt?"

Jan-Pieter Verwiel

@Director Corporate Affairs & General Counsel Eneco Groep

"Ik koos vooral bewust voor de overstap naar het bedrijfsleven. Ik wilde na zes jaar als advocaat gewerkt te hebben graag weten hoe het was om echt onderdeel van het team te zijn. Ik was nieuwsgierig naar die rol en ik heb daarna nooit meer anders gewild. Veel van mijn interesses komen nu samen. Zoals het bouwen aan de juridische discipline in een veranderende organisatie en omgeving en het behandelen van complexe issues met een diversiteit aan stakeholders, invalshoeken en oplossingsmogelijkheden. Jij bent wel terug gegaan."

Hein Tonnaer

@Partner Projects & Finance Clifford Chance

"Ja. Ook bij mij begon het na zes jaar advocatuur te kriebelen. Ik kwam bij VolkerWessels terecht, later bij Econcern en Eneco Wind. Ongelofelijk veel geleerd in die jaren, maar ik wilde terug naar de plek waar er veel actie is, waar gevraagd wordt om echte expertise en je op het scherpst van de snede moet onderhandelen. Dus ik ging terug naar [#Clifford Chance](#). Wat voor mij ook meespeelde, was dat ik als bedrijfsjurist binnen één bedrijf nooit zo regelmatig bij zoveel projecten betrokken zou kunnen zijn. Doordat ik kennis over grote financieringen en projecten in mij verenig met kennis vanuit het perspectief van in-house ontwikkelaar en aannemer, ben ik als advocaat des te waardevoller."

Jan-Pieter Verwiel

@Director Corporate Affairs & General Counsel Eneco Groep

“Dat is ook de rol die Clifford Chance voor ons vervult. We willen een kantoor dat onze financieringsdocumentatie van A tot Z kent en bij blijft bij de ontwikkelingen daarin. En dat, als het echt moeilijk wordt, kan vertellen hoe het precies zit.”

Hein Tonnaer

@Partner Projects & Finance Clifford Chance

“Heeft Eneco ruime keuze aan juridische kantoren als het gaat om complexe financieringen?”

Jan-Pieter Verwiel

@Director Corporate Affairs & General Counsel Eneco Groep

“We werken met veel kantoren samen, maar sinds de jaren '90 is Clifford Chance al betrokken bij onze grote financieringsvraagstukken. Met zo'n lange relatie ga je niet sollen. Zeker niet als een kantoor zich heeft bewezen op expertise. Er zijn meerdere kantoren die de financieringspraktijk graag willen oppakken en concurrerende offerte kunnen opstellen. Toch ben ik daar voor dit domein niet zo vatbaar voor. Ik zie dat als een korte termijn suikerkick. Uiteindelijk zorgt dat niet voor duurzaamheid in de juridische begeleiding van je financiering.”

Hein Tonnaer

@Partner Projects & Finance Clifford Chance

“Een goede relatie komt ook de efficiëntie ten goede. Je kunt sneller to the point komen en de kwaliteit blijven leveren die je van Clifford Chance mag verwachten.”

Jan-Pieter Verwiel

@Director Corporate Affairs & General Counsel Eneco Groep

“Er zit wel een paradox in die relatie. Aan de ene kant wil ik een advocaat overal bij betrekken, maar tegelijkertijd moet ik kosten beperken. Daarom kijk ik ook naar concurrerende vormen van dienstverlening, variërend van de inzet van zelfstandige juristen tot het gebruik van allerlei tools voor de jurist. Hoe kijk jij daar tegenaan?”

Hein Tonnaer

@Partner Projects & Finance Clifford Chance

“Die verandering in ons vakgebied is een feit en ik zie het als kans. We hebben een voorsprong doordat we al jaren innoveren, door partnerships te sluiten met bijvoorbeeld SingularityU Netherlands en te werken met geautomatiseerde softwaresystemen, zoals Clifford Chance Dr@ft. We investeren om meer te kunnen bieden voor minder.”

Jan-Pieter Verwiel

@Director Corporate Affairs & General Counsel Eneco Groep

“Dat is precies wat Eneco ook doet. Ons bestaande businessmodel kan niet ongewijzigd standhouden, maar in plaats van ons daartegen te verzetten, kiezen we ervoor de verandering aan te jagen.”

Hein Tonnaer

@Partner Projects & Finance Clifford Chance

“Precies. Omarm de innovatie.”

**C L I F F O R D
C H A N C E**

Your Global Ediscovery Partner

- » Global coverage with 30 offices in 24 countries
- » Expertise to collect, filter, search, and review your electronic data
- » 5 global data centres and mobile solutions to meet and accommodate our client's data
- » Innovative award-winning software: [Ediscovery.com](https://www.ediscovery.com) Review and Relativity
- » Expert Consultancy
- » Managed Document Review Services

With an established team in Amsterdam Zuidas, Kroll Ontrack is committed to providing exemplary service to our clients, both locally and across the world.

Our Dutch team provides legal technology services to help law firms, corporate clients and government entities recover, search, analyse and produce data efficiently and cost-effectively.

Our highly skilled legal and technical experts assist clients in multiple practice areas including dispute resolution, competition, regulatory cases, litigation and internal investigations.

For more information about Kroll Ontrack and its offerings please visit: www.ediscovery.com/nl

Kroll Ontrack, FOZ Building, 4th Floor, Gustav Mahlerlaan 310-D, 1082 ME, Amsterdam
+31 (0)20 30 13 300 | enquiries@krollontrack.com | www.ediscovery.com/nl

KANSEN VOOR JURIDISCHE SECTOR

Met het oog op het thema van dit magazine - Corporate Responsibility (CR) - stelden we vertegenwoordigers van GCN-Partners de vraag:

Welke kansen ziet u voor de juridische sector om bij te dragen aan Corporate Responsibility?

TANNO MASSAR
Hill+Knowlton Strategies

“General Counsel: what’s in a name? Als algemeen raadgever van de top adviseer je over alles dat de ‘license to operate’ van de onderneming raakt. Dus niet alleen over de wet, maar zeker ook over Corporate Responsibility. De samenleving bekijkt bedrijven met argusogen en eist dat ze niet alleen succesvol zijn, maar ook ‘goed’ doen. Aandeelhouders zijn ‘slechts’ een groep stakeholders. Wie dat negeert, loopt een bloedneus op qua reputatie. De General Counsel moet sensitiviteit hebben voor deze balancing act. En is dan als spin in het web in staat een verschil te maken.”

“Bij Höcker Advocaten vinden we dat we het beste kunnen bijdragen aan een betere samenleving door aan te bieden waar we bij uitstek goed in zijn: juridische ondersteuning. Onze advocaten helpen daarom, gratis of tegen sterk gereduceerd tarief, organisaties als Urgenda en De Gezonde Stad. Zij zetten zich in voor duurzaamheid en een schonere, gezonde wereld. Verder zijn we partner van JINC, een organisatie gericht op het verbeteren van kansen voor scholieren. Regelmatig verzorgen we trainingen voor JINC op het gebied van taal- en sociale vaardigheden en begeleiden wij leerlingen bij het kiezen van een vervolgopleiding en het ontwikkelen van sollicitatievaardigheden. Heel waardevol en ook leerzaam werk!”

YVETTE BORRIUS
Höcker

BART DE MAN
Kennedy Van der Laan

“Sociale betrokkenheid – bij onze cliënten, onze omgeving en onze mensen – en een toekomstgerichte visie zijn deel van onze bedrijfscultuur. In de praktijk vertalen we dit door speciale aandacht voor duurzame en energiezuinige toepassingen in kantoor. Onze medewerkers krijgen geen auto’s van de zaak, maar fietsen, en met ons vitaliteitsbeleid investeren we in de gezondheid en het welzijn van onze mensen. We zijn betrokken bij non-profit organisaties in de buurt en zetten ons ook in voor organisaties als Amnesty International. Met onze liefde voor kunst en de wisselende tentoonstellingen in onze hal stimuleren we opkomende kunstenaars, bijvoorbeeld uit Syrië en Eritrea.”

Juridisch talent nodig?

Talent op de juiste positie leidt tot geluk!

Dat geloof drijft ons om iedere dag het allerbeste uit onszelf te halen bij het verbinden van talent aan passende opdrachten, projecten en posities. Zowel voor vast als ad interim.

Onze aanpak is persoonlijk, zorgvuldig en adequaat. Vanuit een natuurlijke nieuwsgierigheid gaan wij bij opdrachtgevers op zoek naar de achterliggende vraag om klanten zo goed mogelijk te kunnen bedienen.

Uw zorg over een tekort aan (tijdelijke) juridische kennis en kunde nemen wij graag uit handen. Onze Interim Legal Counsels zijn opgeleid op het hoogste niveau, werkzaam geweest bij topadvocatenkantoren en speciaal geselecteerd op vaardigheden om in het bedrijfsleven succesvol te zijn. Daarnaast bemiddelen we specialisten uit ons landelijke netwerk van zzp'ers. Ook voor een werving & selectie-traject gaan onze consultants voor u aan de slag.

Advies en praktische oplossingen

DPA Legal bemiddelt (senior) legal counsels, general counsels, advocaten en kandidaat-notarissen. Ook adviseren wij u graag over de aanleg van een flexibele schil.

DPA Legal Services bemiddelt junior legal counsels, paralegals en legal assistants.

Kennismaken?

Neem contact op met Diederik Gelauff, Business Unit Manager van DPA Legal en DPA Legal Services.

m +31 (0)646 59 2571

diederik.gelauff@dpa.nl

www.dpa.nl/legal

www.dpa.nl/legalservices

Improving your performance

DPA | Legal

DPA | Legal Services

MARIEN GLERUM
Boekel

“Advocaten en notarissen zijn meer dan ooit echte specialisten. Bij ons kantoor worden voornamelijk zakelijke cliënten bediend, maar we merken dat onze mensen de behoefte hebben om die specialistische kennis in te zetten in de maatschappij. Zo ondersteunen wij een juridische helpdesk voor mensen die zich geen juridische dienstverlening kunnen veroorloven. Daarnaast stimuleren wij onze medewerkers om actief betrokken te zijn bij maatschappelijke initiatieven. We zijn bijvoorbeeld als taalcoaches betrokken bij een project voor vluchtelingen.”

“Duurzaamheid wordt bij Norton Rose Fulbright wereldwijd omarmd om op lange termijn waarde te creëren op het gebied van People, Planet en Profit. Ons CSR-beleid richt zich enerzijds op onze omgeving - middels pro bono werk, vrijwilligerswerk en fundraising - en anderzijds op onze mensen, door actief diversiteitsbeleid en activiteiten te organiseren gericht op weerbaarheid, welzijn en duurzaamheid. Ieder jaar wordt wereldwijd één goededoelenorganisatie centraal gesteld die het hele jaar de vruchten plukt van onze talloze fundraising acties. In de afgelopen jaren hebben wij Special Olympics en BP MS 150 gesteund en in 2017 gaan we voor de Nelson Mandela Foundation.”

SASKIA BLOKLAND
Norton Rose Fulbright

FRANK KROES
Baker & McKenzie

“Ons kantoor staat cliënten wereldwijd met raad en daad terzijde bij de ontwikkeling en implementatie van hun CR-beleid. Aan die CR worden steeds hogere eisen gesteld. Het gaat om grensoverschrijdende kwesties variërend van mensenrechten en arbeid, tot milieu en corruptiebestrijding. Meer dan ooit is de GC niet alleen het juridische, maar ook het morele kompas van een bedrijf. Ook werken wij met cliënten samen op het gebied van pro bono. Zo leveren wij in Amsterdam pro bono support om Accenture te helpen bij het ontwikkelen van hun innovatieve Refugee Talent Hub, om de integratie van getalenteerde vluchtelingen op de Nederlandse arbeidsmarkt te faciliteren.”

“De General Counsel dient kaders te stellen voor gewenst en ongewenst gedrag op het gebied van Corporate Responsibility. De geactualiseerde Corporate Governance Code is hiervoor een hulpmiddel. De Code benadrukt onder andere het belang van ‘lange termijn waardecreatie’ en ‘cultuur’ binnen een onderneming. CR is onderdeel van de strategie om de onderneming een lange termijn concurrentievoordeel te bieden. De lange termijn focus wordt benadrukt door de genoemde aspecten uit de Code en moeten worden uitgedragen naar alle lagen in de organisatie. De General Counsel moet niet alleen de Gedragscode opstellen, maar ook het verantwoordelijk management aanspreken en corrigeren bij afwijkingen.”

MICHEL GRUMMEL
Alvarez & Marsal (A&M)

“Met 44 kantoren in 31 landen kunnen wij echt het verschil maken met ons MVO-programma. Wij zijn er trots op dat in het afgelopen jaar wereldwijd 35% van onze advocaten gezamenlijk 28.000 uur pro bono werk deed. Een mooi voorbeeld daarvan is de ontwikkeling van een juridische toolkit met praktische hulpmiddelen en trainingsmateriaal voor veldwerkers van Amref Flying Doctors, waarmee ze kennis op lokale gemeenschappen, bestuurders en beleidsmakers kunnen overdragen. Ook zijn wij actief betrokken bij Lawyers for Lawyers, een stichting die wereldwijd financiële, morele en juridische steun biedt aan advocaten die worden bedreigd of onderdrukt bij de uitoefening van hun vak.”

FRANK THUIS
Allen & Overy

CHRIS DE JONG
Deloitte Legal

“Dagelijks werken wij hard om een impact te maken op onze cliënten. Bij Deloitte Legal werken we wereldwijd en geïntegreerd met specialisten vanuit Audit, Tax, Consulting, Risk Advisory, Innovation en Technology Enabled Solutions. Via de Deloitte Impact Foundation, zetten we onze kennis ook in voor de maatschappij, specifiek op educatie, sociale innovatie en een leefbare samenleving. Het gezamenlijk doel: impact maken op de samenleving. We ondersteunen jonge mensen met coaching, lessen en stages. Social ventures en start ups adviseren we of we vervullen bestuurs- en toezichtfuncties bij maatschappelijk relevante organisaties en helpen hen met innovaties op het terrein van huisvesting, gezondheid en werkloosheid.”

“Corporate Responsibility zit in het dna van onze advocaten. We kennen een lange traditie van pro bono werk, onder de noemer van ‘Access to Justice’, ‘Finance’ en ‘Education’. Gezien het grote netwerk dat advocaten vaak hebben, kunnen ze in samenwerking met cliënten – mede door cliënten onderling aan elkaar te koppelen – tot hele mooie dingen komen. Van een dagje uit organiseren voor Amsterdamse kinderen uit kansarme gezinnen tot juridische hulp bij microfinanciering in Afrika. Maar het betreft ook het tegengaan van corruptie en opkomen voor mensenrechten, zoals onze hulp aan het ‘African Prisons Project’. Met elkaar samenwerken voor een goed doel biedt op zijn beurt ook weer nieuwe perspectieven en inzichten op het zakelijke vlak.”

JEROEN OUWEHAND
Clifford Chance

JOHAN KOGGINK
Van Benthem & Keulen

“Betrokkenheid met de maatschappij en met name onze omgeving maken wij graag concreet en tastbaar met lokale partijen op diverse gebieden. Wij ondersteunen meerdere sportclubs, omdat wij de verbindende factor van teamsport erg belangrijk vinden. Niet alleen bij volwassenen, maar vooral ook bij de jeugd. Daarbij gaat het om financiële steun en/of juridische ondersteuning aan bijvoorbeeld hockey-, tennis- en waterpoloverenigingen. Ook ondersteunen wij culturele zaken binnen Utrecht, zoals het Nederlands Film Festival en het onlangs compleet verbouwde Museum Speelklok. Nieuwsgierig naar de prachtige muziekinstrumenten van dit museum? Wij bieden geïnteresseerden graag een toegangskaart aan. U kunt dan natuurlijk met onze kantoorfietsen CO₂ vrij naar de binnenstad.”

INNOVATIEVE OPLOSSINGEN VOOR GENERAL COUNSEL

Te veel werk in te weinig tijd. Een veelgehoorde opmerking binnen Legal Departments. Het Najaarscongres van General Counsel Netherlands, dat op 7 oktober 2016 plaatsvond in het indrukwekkende KPMG gebouw, stond dan ook in het teken van innovatieve oplossingen voor de GC om efficiënter te kunnen werken. Ook werden de resultaten van het General Counsel NL Benchmarkonderzoek 2016 gepresenteerd.

'LEGAL TECH: THINK BIG, START SMALL'

UIT VOLLE BORST

Na het welkomstwoord van Albert Röell, voorzitter Raad van Bestuur KPMG Nederland, stelt Michiel van Straaten van GCN de vraag of wij als General Counsel wel zo innovatief zijn: hebben we het lef om buiten de box te handelen? Nadat alle ruim 150 aanwezigen werden aangezet om uit volle borst te zingen, was de kop eraf. Iedereen was even uit de comfortzone gestapt en kon daarna luisteren naar keynote speakers Mari Sako en Harm Bavinck. Zij gaven handvatten om beter voorbereid te zijn op de toekomst, met bijzondere aandacht voor Legal Tech voor GCs.

KANSEN VOOR GCs

Mari Sako is een econome en heeft veel internationale studies verricht naar de rol van GCs. Momenteel onderzoekt ze de opkomende veranderingen in de internationale juridische services markt. Volgens Mari is er sprake van disruptie in de Legal Services markt waardoor General Counsel mogelijkheden en kansen krijgen die zij eerder niet hadden. Zo ziet zij de 'more for less challenge' als een uitgesproken kans voor de GC om zaken anders te gaan managen. Lees hierover meer in het interview met Mari Sako op pagina 34.

PERSOONLIJKE KENNISMAKINGEN

Na Sako's inspirerende betoog volgde een aantal persoonlijke kennismakingsessies waar één op één werd gespard over de toekomst van de Legal Department: hoe ziet deze eruit en welke veranderingen worden er verwacht? Daarna was het tijd voor de presentatie van de resultaten van het General Counsel NL Benchmark onderzoek 2016. Nieuwsgierig naar de representatieve en verrassende resultaten? Vanaf pagina 16 komt de benchmark uitgebreid aan bod.

LEGAL TECH IS BOOMING

Aan het einde van de middag werd Harm Bavinck geïnterviewd door Petra van Hilst van GCN. Harm is een Legal Tech ondernemer en Fellow bij CodeX, the Center for Legal Informatics aan de Stanford University in Californië en hij heeft recent twee jaar in Silicon Valley gewoond. Hij deelde praktische tips over mogelijke Legal Tech oplossingen en bracht transparantie aan in de Legal Tech Service Providers markt. Harm liet tevens zijn licht schijnen over de toekomst van de Legal markt en hij gaf een aantal voorbeelden van Disruptive Legal Service Providers.

GCN'S CORPORATE LEGAL TECH CHART

General Counsel Netherlands heeft een overzicht gemaakt van het Corporate Legal Tech Landscape (zie www.generalcounsel.nl) en Harm gaf daarop een toelichting. Zijn voornaamste tip is om niet alles tegelijk te doen. Ofwel: 'Think big, start small' en zorg ervoor dat je je operationele processen binnen de juridische afdeling goed in kaart brengt. 90% van de investering zit in mensen en veranderingen van processen, niet in software tools. Tot slot benadrukte Harm dat het van belang is om als GCs en Legal Service Providers na te gaan denken over hoe automatisering je verder kan helpen bij het optimaliseren van je bedrijfsprocessen. Het wordt wellicht tijd voor een standaard oplossing voor de Legal Department: een soort boekhoudpakket voor de bedrijfsvoering van Legal. Het zou goed zijn als de GCs die actief zijn binnen GCN deze standaard samen gaan opzetten.

ROUNDTABLES & MATCHMAKING

Ook deze keer troffen de GCs elkaar in totaal 13 georganiseerde Roundtables. Diverse actuele onderwerpen passeerden de revue waarbij de deelnemers zich weer van hun beste debaterskant lieten zien. Elke Roundtable werd gemoderate door een General Counsel en een GCN-partner ambassadeur. Rondom de afsluitende netwerkborrel waren er ook nog een aantal Matchmaking tables waarin bijvoorbeeld GCs van Japanse bedrijven elkaar ontmoetten. Iedereen kijkt terug op een bijzonder geslaagd congres!

Het hele verslag over het Najaarscongres, inclusief presentaties en video's, is terug te vinden op www.generalcounsel.nl

GENERAL COUNSEL NL

INTERVISIEGROEPEN

Drie keer per jaar komen in verschillende regio's in Nederland groepen van steeds dezelfde GCs bij elkaar om te sparren over werkgerelateerde dilemma's. Deze sessies vinden telkens bij een andere GC op kantoor plaats. Er zijn negen – binnenkort tien – intervisiegroepen en de samenstelling kan van allerlei factoren afhankelijk zijn zoals locatie, de omvang van de onderneming of de omvang van de juridische afdeling.

BEST PRACTICES IN INFORMELE SFEER

De intervisiegroepen bestaan uit zo'n 15 tot 20 dezelfde General Counsel. Het doel is om in informele sfeer best practices te delen met peers. Doordat de deelnemers elkaar regelmatig ontmoeten, ontstaat een vertrouwensband waardoor er meer diepgang komt in de besproken onderwerpen. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij in min of meer gelijke verhoudingen 'geven en nemen'. De onderwerpen en gekozen gesprekstechnieken kunnen uiteenlopend van aard zijn.

KIJKJE IN DE KEUKEN

Het gaat steeds om ontbijtsessies van 8.00 uur tot 9.30 uur. Ruim van tevoren worden data en locaties doorgegeven. Als moderator treedt Petra van Hilst of Michiel van Straaten van GCN op. Zij communiceren ook tijdig over het onderwerp van de volgende bijeenkomst. De bijeenkomsten worden afwisselend

bij deelnemende General Counsel op kantoor georganiseerd. Op die manier kun je een kijkje nemen in de keuken van de andere deelnemende GCs.

GRATIS DEELNAME VOOR LEDEN

Je kunt je op elk moment in het jaar opgeven voor deelname aan een General Counsel NL Intervisiegroep. Er zijn intervisiegroepen in Amersfoort, Utrecht, Amsterdam (4), Rotterdam & Den Haag en Zuid-Nederland. Zodra er behoefte aan is, starten we ook groepen op in andere regio's. Daarnaast is er een internationale groep speciaal voor GCs die geen Nederlands spreken, maar wel werkzaam zijn in Nederland. Deelname is kosteloos voor General Counsel die zich hebben aangesloten bij General Counsel Netherlands. De bijeenkomsten worden bijzonder hoog gewaardeerd en je bent van harte welkom!

EEN GREEP UIT DE ONDERWERPEN DIE
AFGELOPEN JAAR BESPROKEN ZIJN:

- Personal development voor jezelf en je team
- Inschakelen van inside en outside counsel
- Budgetteren van de kosten voor Legal & Compliance
- Corporate Governance
- Brandjes blussen of risk-based approach?
- Spanning tussen business doelen en juridische valkuilen
- Hoe ziet mijn ideale team er uit en hoe bereik ik dat?
- Welk recht c.q. welke rechter/arbiter is bevoegd bij internationale contracten?
- Hoe maak je je juridische afdeling klaar voor de toekomst?
- Omgaan met legal costs bij litigation
- Wat doe ik zelf en wat besteed ik uit?
- Rol van de GC bij fraude/corruptie
- Organiseren van het werkaanbod
- Discussie over uitslagen GC NL Benchmarkonderzoek
- Legal Tech oplossingen
- Data Protection & Cyber Security
- De rol van de GC bij de totstandkoming van het jaarverslag
- De rol van de GC aan de bestuurstafel

GCN werkt bewust samen met een exclusieve selectie van Partners. Zij leveren hoogwaardige actuele content, specifiek interessant voor GCs. We stellen de huidige Partners graag aan u voor.

 Hierin zijn wij onderscheidend
 Hiermee helpen wij u graag

ALLEN & OVERY - www.allenoverly.com

- Allen & Overy is een internationaal advocatenkantoor met 44 kantoren in 31 landen over de hele wereld. De samenwerking tussen specialisten, lokaal en internationaal, maakt Allen & Overy Amsterdam tot erkend marktleider op het gebied van transacties, financiële markten, governance & toezicht en geschillen.
- Onze advocaten zijn erkende topspecialisten in hun vakgebied en gewend de krachten te bundelen om voor onze cliënten te komen tot een robuuste, pragmatische en waar nodig innovatieve oplossing in complexe zaken. Met een sterke 'get the deal done'-mentaliteit.

ALVAREZ & MARSAL - www.alvarezandmarsal.com

- Onderscheidende kenmerken van onze aanpak zijn: relatief kleine teams, maar wel met zeer seniore medewerkers - meestal meer dan 15 jaar werkervaring - en een pragmatische en oplossingsgerichte aanpak.
- Alvarez & Marsal (A&M) is een wereldwijde professionele services organisatie en helpt bij het oplossen van complexe financiële uitdagingen. Onze vestiging in Amsterdam biedt alle services aan: Herstructurering, Transactie advies en Disputes en Investigation services. Wij begeleiden cliënten als financieel adviseur bij transacties en herstructureringen, en als adviseur bij bijvoorbeeld (potentiële) conflictsituaties, Governance en integriteitskwesties, het ontrafelen van complexe financieel economische transacties, toedrachtonderzoek, schadeberekeningen, aandeelhoudersgeschillen en faillissementsonderzoek.

BAKER & MCKENZIE - www.bakermckenzie.nl

- Baker & McKenzie Amsterdam maakt het verschil door onze manier van denken, werken en handelen. Ons internationale perspectief combineren wij met multiculturele samenwerkingsverbanden, resulterend in praktische en innovatieve adviezen.
- Onze advocaten, fiscalisten, notarissen en economen staan voor u klaar, zowel in Nederland als in 46 andere landen. Aangezien wij de internationale bedrijfscultuur goed begrijpen, zijn wij in staat om het talent en de ervaring te leveren die nodig zijn om complexe praktijk- en grensoverschrijdende zaken tot een goed einde te brengen.

VAN BENTHEM & KEULEN - www.vbk.nl/award

- In een constant veranderende wereld met toenemende complexiteit wil Van Benthem & Keulen als toegankelijk topkantoor direct bijdragen aan de dagelijkse en toekomstige praktijk van onze klanten. Dit doen we onder meer door ons te verdiepen in de organisatie, businesscontext en door onder de noemer van vanDienst zes kosteloze diensten - waaronder een helpdesk - aan te bieden naast bijvoorbeeld concrete mobiele Legal Tech als de VBK Transitie App. Hiermee zijn wij door het ICT-vakblad Computable, als eerste advocatenkantoor ooit, bekroond met de Computable Award 2016.
- Als ambitieus full-service kantoor ondersteunen wij u natuurlijk graag op het gebied van Banking & Finance, ICT & Privacy, M&A en alle andere rechtsgebieden met de huidige, maar zeker ook toekomstige uitdagingen. Omdat wij graag uw partner met commitment willen zijn.

BOEKEL - www.boekel.nl

- Boekel is een onafhankelijk advocaten- en notarissenkantoor, groot genoeg om internationaal te opereren, maar met een flexibele en persoonlijke aanpak. Ambitieuze, toegankelijk en praktisch. Wij geloven dat een rijke traditie uitstekend samengaat met een vooruitstrevende werkwijze. Wij zijn een innovatief kantoor dat de hoogste kwaliteit levert.
- Boekel heeft een focus op Corporate en Real Estate. Als business law firm staan we bedrijven bij in alle aspecten van hun bedrijfsvoering.

CLIFFORD CHANCE - www.cliffordchance.com

- Voor complexe juridische situaties die om een aanpak vragen waar 'standaard' niet voldoet, werken onze mensen graag met u samen. Zij komen uw team versterken met specialisten die elkaar moeiteloos weten te vinden.
- Bij Clifford Chance Amsterdam werken advocaten en juridisch specialisten aan complexe internationale transacties en opdrachten voor Nederlandse en internationale ondernemingen, financiële instellingen, investeerders en internationale organisaties.

DELOITTE LEGAL - www.deloitte.nl

- Complexe regelgeving, globalisering, de toegevoegde waarde van de juridische afdeling en het gebruik van technologie, zijn zaken waar u als General Counsel meer en meer mee te maken heeft. Tegelijkertijd bevatten kwesties vaak meer aspecten dan alleen juridische.
- Bij Deloitte Legal werken we samen met specialisten vanuit Audit, Tax, Consulting, Risk Advisory, Innovation en Technology Enabled Solutions en geven onze juridische professionals u geïntegreerde adviezen. 1.700 juristen in 74 landen kunnen u helpen met cross-border aangelegenheden. Samen met u werken wij aan oplossingen voor uw uitdagingen. Hiervoor kunt u op voorhand een kostenopgave ontvangen. We maken gebruik van de nieuwste technologieën en zijn sterk innovatief gedreven.

HILL+KNOWLTON STRATEGIES - www.hkstrategies.nl

- Hill+Knowlton Strategies is sinds 1972 een van de toonaangevende communicatieadviesbureaus in Nederland, werkzaam voor zowel nationaal als internationaal opererende bedrijven. We zijn onderdeel van het wereldwijde netwerk van Hill+Knowlton Strategies met 87 kantoren in 50 landen.
- De ervaren consultants van Hill+Knowlton Strategies helpen klanten met communicatievraagstukken op momenten dat het er echt om gaat. Of dat nu gaat om versteviging of bescherming van de bedrijfsreputatie, veranderende wetgeving, fusies en overnames, productintroducties of crises. In deze situaties treden wij op als regisseur van communicatie, gericht op het beïnvloeden van stakeholders die voor onze opdrachtgevers relevant zijn.

HÖCKER - www.hocker.nl

- 'For Matters That Matter'. Als het er écht op aankomt, dan zijn de advocaten van Höcker op hun best. Als adviseur en belangenbehartiger geven zij aan leidinggevendenden van een onderneming of instelling snel een helder inzicht in kansen, mogelijkheden en obstakels. Wij hebben oog voor alle invalshoeken, niet alleen juridische.
- Governance, M&A, Distress en Fraudebestrijding vormen speerpunten van het brede dienstenpakket van Höcker. De complexiteit van (internationaal) ondernemen kennen wij als onze broekzak. We zijn daadkrachtig én hebben aandacht voor mensen. Een rechtszaak gaan wij natuurlijk niet uit de weg, maar als dat mogelijk is, laten wij het niet zover komen.

KENNEDY VAN DER LAAN - www.kvdl.com

- Alles begint met kwaliteit en betrouwbaarheid. Daarnaast helpen we onze cliënten het liefst zo praktisch mogelijk. Wij verkennen daarom dagelijks nieuwe manieren van samenwerken, kennisdeling en pricing. Zo ontwikkelen we met onze business partners Legal Tech-producten, die tailor-made oplossingen bieden voor de uitdagingen waar een GC mee te maken krijgt.
- We zijn ambitieus en doen zaken graag op onze manier. Toegankelijk, niet stijf of chic. We geven to-the-point advies en cliënten kunnen rekenen op een persoonlijke aanpak. Of het nu gaat om procederen, transacties of andere juridische vraagstukken. Cliënten waarderen ons vanwege onze specialistische kennis van de technologysector. Daarnaast bewijzen we onszelf ook als een sterke en betrouwbare legal partner voor financiële instellingen & verzekeraars, media, fashion & retail, gezondheidszorg & publieke sector en vastgoed & bouw.

NORTON ROSE FULBRIGHT - www.nortonrosefulbright.com/nl

- Norton Rose Fulbright is een wereldwijd advocatenkantoor. Er werken in totaal meer dan 7.000 mensen in Afrika, Australië, Azië, Canada, Europa, Midden-Oosten, de Verenigde Staten en Zuid-Amerika.
- Met 3.800 advocaten en juridische adviseurs in meer dan 50 steden hebben wij een full-service dienstverlening. Wij focussen daarbij op de sectoren: energie, financiële instellingen, technologie en innovatie, infrastructuur, food en agribusiness, transport, life sciences en gezondheidszorg.

ALLEN & OVERY

BAKER & MCKENZIE

VAN BENTHEM
KEULEN
ADVOCATEN & NOTARIAAT

BOEKEL

CLIFFORD
CHANCEDeloitte.
LegalHILL+KNOWLTON
STRATEGIESHöcker
advocaten

Kennedy Van der Laan

NORTON ROSE FULBRIGHT

Deloitte. Legal

Deloitte Legal

Multinational organizations need legal advisors who can assist with day-to-day activities as well as corporate life events across many jurisdictions. With over 1700 legal professionals in 74 countries, Deloitte Legal combines multijurisdictional support with deep local understanding of regulations and business culture.

Deloitte Legal works with specialists in consulting, tax and risk advisory to solve clients' complex legal challenges. As part of a multidisciplinary services firm, we aim to design and implement integrated, technology-driven solutions for our clients.

Deloitte Legal Netherlands

To view our service capabilities in The Netherlands visit us at www.deloitte.nl